

StUdie KeUZE SpEciaL

2020/2021

een speciale uitgave van DecaZine, vakblad van decanen

*Kies met verstand
én gevoel!*

pagina 5

Kiezen

Hoe doe je dat?

Aanmelden

Hoe werkt dat?

Studiekosten

Hoe betaal je die?

Doorgaan, overstappen of stoppen

Wat kan, wat mag, wat moet?

Studiekeuzespecial
september 2020

Eindredactie

Marcel Bouwman, Jeroen Meijer, Marlies van Tooren

Aan deze Studiekeuzespecial werkten mee:

Minette van den Bermd, Hermien Miltenburg,
Marieke Siebrecht, Daniëlle Vogels, Jaap de Win.

De redacteurs bedanken Jules Aperghis, Anouk Elbers, Tess Hollander, Gijs Radix, Masu de Ridder, Bente van Schijndel, Emma Tiggelaar en Stijn de Vries voor hun bijdragen.

Vormgeving en opmaak

Studio Kraft, Veldhoven

Afbeeldingen & illustraties

Inge Kotterman (pagina 3, 32), Getty Images

Illustraties achterzijde: Jules Aperghis

Drukwerk

Drukkerij Snep, Eindhoven

Uitgever

VvSL

Voor opmerkingen, aanvullingen en tips ter verbetering van deze uitgave houden wij ons aanbevolen. Je kunt een mail sturen naar decazine@vvsl.nl. De digitale versie van deze Studiekeuzespecial is te vinden op de website van de VvSL: www.vvsl.nl. Teksten uit deze uitgave mogen, met vermelding van bron, zonder voorafgaande toestemming overgenomen worden.

Deze Studiekeuzespecial is met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld. De samenstellers aanvaarden echter geen aansprakelijkheid ten aanzien van eventuele onjuistheden in de tekst en zijn niet verantwoordelijk voor content op de websites waarnaar wordt verwezen.

ISSN 2468-709X

Voorwoord 3

Kiezen 4

Hoe doe je dat?

Aanmelden 14

Hoe werkt dat?

Studiekosten 26

Hoe betaal je die?

Doorgaan, overstappen of stoppen 36

Wat kan, wat mag, wat moet?

Handige webadressen 40

Minette van den Bemd

voorzitter decanenvereniging VvSL

Voorwoord

“Wat ga je doen als je jouw diploma gehaald hebt?”

Die vraag zal je vast al eens gesteld zijn, of je nu in de voorexamenklas of in de examenklas zit.

Was keuzes maken altijd al moeilijk, het is er niet gemakkelijker op geworden sinds 16 maart 2020 ineens alles anders werd. Scholen gingen dicht en je kreeg les op afstand. Je schoolleven speelde zich online af, binnen de muren van je huis.

Tijdens de coronacrisis heeft de Rijksoverheid cruciale beroepsgroepen, zoals de zorg, het onderwijs, de voedselketen en de media, aangewezen om de samenleving draaiende te houden.

Wat betekent dat voor jou? Ga je hierdoor anders naar je studie- en beroepskeuze kijken?

In deze *Studiekeuzespecial* kun je alles vinden over het kiezen van een studie: van aanmelding, selectieprocedures en studiefinanciering tot studiepunten en bindend studieadvies. Ook in deze special: wetenswaardigheden over studeren met een handicap, de optie van een tussenjaar en het bestaan van ‘Studie in Cijfers’.

Kortom, een handig blad voor jou, maar ook voor je ouders, je mentor en je decaan.

TIPS

In deze *Studiekeuzespecial* staan de officiële procedures en regelingen voor bijvoorbeeld aanmelding en studiefinanciering, veel bruikbare tips, interessante sites en verhalen van studenten, die de keuze al gemaakt hebben. Als ervaringsdeskundigen geven ze jou adviezen.

Maar bedenk: de ‘perfecte studie’ bestaat niet...! Kies vooral iets, wat op dit moment bij je past en waar je de komende vier jaar tijd en energie in wilt steken.

Nieuw dit jaar: op pagina 8 een groot aantal tips, nu je door de virusmaatregelen waarschijnlijk niet fysiek kunt kennismaken met studies op hogescholen en universiteiten. Het hoger onderwijs biedt online open dagen, online meeloopdagen en online proefstudeerdagen aan. Maak gebruik van deze opties.

En vooral: praat met anderen, laat je goed informeren en kies met je hart én je verstand.

Veel succes!

Minette van den Bemd, voorzitter decanenvereniging VvSL

Kiezen

Hoe doe je dat?

Keuzes maak je elke dag, eigenlijk de hele dag door: 'n zwart T-shirt of toch een groene blouse...? Bruin of wit brood...? Hagelslag daarop of toch kaas...? Gamen of toch aan je huiswerk...?

In deze Studiekeuzespecial gaat het over een moeilijke, maar belangrijke keuze, die je latere leven kan beïnvloeden: je vervolgopleiding. Daarmee leg je de basis voor later: voor je werk, je carrière, je inkomen. Met je havodiploma kun je kiezen uit meer dan 1000 bacheloropleidingen in voltijd, vwo'ers met een diploma hebben 't met 1400 mogelijke opleidingen nog moeilijker. Zo'n keuze maak je niet lichtvaardig, die moet weloverwogen zijn. Veel mensen kunnen je daarbij helpen, maar de uiteindelijke keuze moet je zelf maken, met je hoofd én met je hart. In dit hoofdstuk willen we je helpen met bruikbare tips.

MBO, HBO OF UNIVERSITEIT? OF EERST EEN TUSSENJAAR OF EEN STUDIE IN HET BUITENLAND?

De meeste havo- en vwo-leerlingen gaan studeren in het jaar nadat ze hun diploma hebben behaald. De kans dat je volgend jaar een hbo- of wo-opleiding gaat doen, is groot. Voor sommigen kan ook het mbo een goede optie zijn. Een aantal kiest voor een tussenjaar (lees hierover elders in deze special meer) of gaat naar het buitenland om een studie te beginnen. Een heel kleine groep gaat direct werken.

Van havo naar hbo of vwo?

Als je een havodiploma hebt, ligt studeren aan het hoger beroepsonderwijs (hbo) voor de hand. Maar eerst je vwo-diploma halen kan ook. Je stroomt dan meestal in in vwo-5. Op het vwo moet je naast Engels een tweede moderne vreemde taal volgen, dus als je die al in je havopakket had, is dat alleen maar voordelig.

TER INSPIRATIE!

Van ervaring word je wijzer

Vaak wordt gedacht (en ook wel gezegd), dat de keuze voor een studie de belangrijkste keuze van je leven is. Dat valt nog te bezien! Ten eerste kun je, als een keuze niet goed uitpakt, door ervaring wijzer geworden een nieuwe keuze maken. Dit kost jou en, eerlijk is eerlijk, ook de schatkist wel geld. Ten tweede komen er tijdens een studie nog vele keuzemomenten. Je ontwikkelt je in de loop van de studie meestal niet in een rechte lijn naar een beroep. Het is eerder een zigzaglijn, waarlangs je al slingerend door ervaringen heen studeert. Als je dat ziet als een balletje in een flipperkast, kan dat afschrikken. Maar als je het ziet als snowboarden of kanovaren, is het misschien wel aanlokkelijk en uitdagend. En besef: bijblijven, doorleren en innoveren hoort tegenwoordig bij elk beroep.

Kies met lef!

Het maken van een studiekeuze is lastig, omdat je onmogelijk van alle studies kunt weten welke wel en welke niet bij je passen. Als je een keuze hebt gemaakt, weet je dus niet wat voor moois je niet hebt gekozen. Voor het maken van een keuze is daarom een beetje lef nodig! Durf te kiezen in de wetenschap, dat geen keuze voor

eeuwig is en dat je altijd nog kunt bijsturen. Stap af van het idee dat er maar één studie is die bij jou past en dat je daar voor altijd aan vastzit.

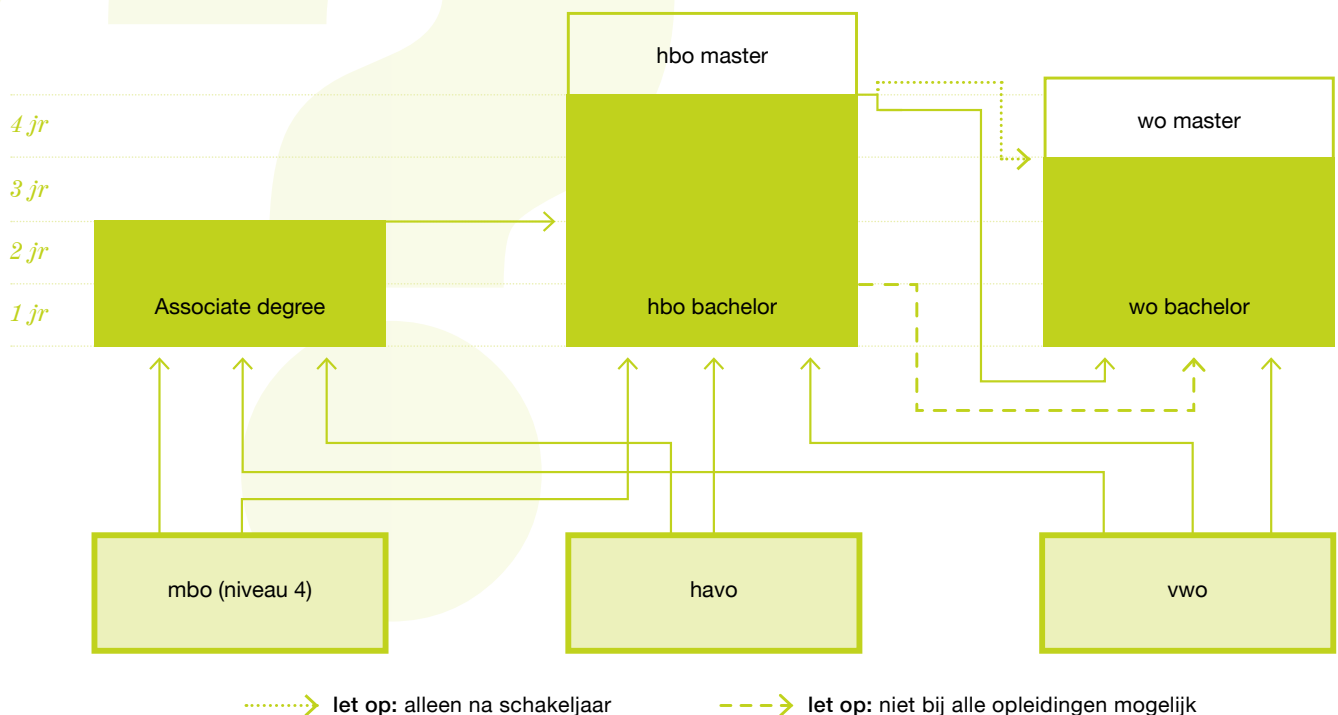
Durf naar jezelf te kijken

Lef is ook nodig, omdat je naar jezelf moet durven kijken om te bepalen of een studie bij je past. Het is gemakkelijk om een ander te vragen: wie ben jij? Veel lastiger is het om de vraag te beantwoorden: wie ben ik?

Kies met verstand én gevoel!

Keuzes worden niet alleen met het verstand gemaakt, maar ook op gevoel. Het onbewuste speelt bij het kiezen een heel grote rol, heeft onderzoek uitgewezen. Het toelaten van het gevoel bij het maken van een studiekeuze is vooral lastig, omdat de logische keuzestappen door het verstand worden voorgesteld. Toch is het belangrijk, dat je je goed voelt bij een opleiding, in het gebouw of bij de groep mensen die er werkt en studeert. Daarom moet je open dagen bezoeken, meelopen en proefstuderen, het liefst op locatie!

DOORSTROOMMATRIX HBO/WO

VRAGEN DIE JE KUNT STELLEN BIJ OPEN DAGEN

- *Krijg je hoorcolleges, practica, werkgroepen of werkcolleges?*
- *Hoeveel college-uren (in grote groep) of contacturen (in lesgroep of kleinere werkgroep) heb je per week? Werk je veel samen?*
- *Hoe groot zijn de groepen?*
- *Hoe is het contact met de docenten?*
- *Hoeveel uur per week moet je gemiddeld studeren?*
- *Hoeveel studenten zitten in het eerste jaar?*
- *Hoeveel studenten vallen uit? Stoppen ze omdat de studie te zwaar is of om andere redenen?*
- *Zijn er bepaalde 'struikelvakken' die lastig zijn? Heb je tips om die wel te halen?*
- *Welke middelbareschoolvakken zijn voor deze opleiding belangrijk?*
- *Is er een bindend studieadvies en wat houdt dat in?*
- *Hoe wordt er getoetst? Zijn er veel tentamens of moet je juist veel opdrachten doen en verslagen inleveren?*
- *Waarin verschilt deze opleiding van dezelfde opleiding in andere plaatsen?*
- *Welke opleiding lijkt op deze opleiding? Wat zijn overeenkomsten, wat de verschillen?*
- *Wat is het doel van deze opleiding?*
- *In welke beroepen komen de meeste studenten terecht?*
- *Is er een introductieperiode of -kamp en hoe gaat dat?*
- *Als het een studie is met een selectie en/of numerus fixus: hoe ziet de selectieprocedure eruit? Hoeveel eerstejaars worden er toegelaten?*
- *Lijkt de studie je iets? Vraag dan of er een mogelijkheid is om mee te lopen of proef te studeren!*

Kijk voor een overzicht van alle open dagen van hogescholen en universiteiten op www.studiekeuze123.nl/open-dagen.

Van havo naar mbo?

Voor sommige leerlingen van de havo is het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) een goede optie. Het is niet zo gebruikelijk en op de meeste havo's wordt aan de vervolgopleiding op het mbo niet veel aandacht besteed. Maar als je niet direct geplaatst wordt in een studie in het hbo waarvoor geselecteerd wordt, als je al een tijdje op de havo op je tenen moest lopen of als je in een wat langzamer tempo naar het hbo wil, dan is het mbo zeker te overwegen.

Van 4mbo, havo of vwo naar kort hbo (Associate degree)?

Vind je vier jaar te lang en wil je in twee jaar een erkend hbo-diploma? Dan kun je kiezen voor de Associate degree (Ad). Je haalt dan een diploma dat ligt tussen mbo-niveau 4 en een hbo-bachelor. Na die twee jaar kun je alsnog besluiten door te studeren voor een hbo-bachelordiploma. Afhankelijk van de bachelor die je wilt gaan doen, volg je een schakelprogramma of kun je in het derde jaar instromen. De opleidingen sluiten goed aan op de vraag van het bedrijfsleven en je bent toelaatbaar met een diploma op mbo 4-niveau, of een havo- of vwo-diploma. Bij een deficiënt pakket (niet de goede vakken of het goede profiel) kan bij de opleidingen gevraagd worden om een toets te doen. Net als bij opleidingen op hbo- of wo-niveau kunnen per opleiding specifieke eisen gelden. De Ad kun je meestal in deeltijd naast een baan doen.

Van vwo naar universiteit of hbo?

Kom je van het vwo, dan is de universiteit een logische keuze. Want daar ben je volgens de afkorting op voorbereid; vwo staat immers voor voorbereidend wetenschappelijk onderwijs. Toch doen vwo'ers er verstandig aan de optie hbo ook te overwegen. De soms vanzelfsprekende keuze voor het wetenschappelijk onderwijs blijkt zeker voor meer praktijkgerichte leerlingen een minder succesvolle; ze kunnen de academische studie qua tempo en diepgang niet volgen en voelen zich er niet gelukkig in.

BEREID JE GOED VOOR OP EEN OPEN DAG

Als je naar een open dag gaat of een dag kunt meelopen, bereid je dan goed voor.

Onderzoek of je je van tevoren moet aanmelden, kijk hoe laat, op welke locatie en in welk lokaal het programma begint en bedenk, op welke vragen je een antwoord wilt hebben als je weer naar huis gaat. Op pagina 6 zie je een aantal vragen die je kunt stellen. De antwoorden van de studenten zelf zijn heel waardevol. Laat ook je gevoel spreken: kun je je voorstellen dat je je thuis zult gaan voelen bij die studie, bij die studenten en bij dat gebouw?

Verschillen tussen hbo en universiteit

Het hoger beroepsonderwijs en het wetenschappelijk onderwijs groeien steeds meer naar elkaar toe. Op de universiteit zie je steeds meer toepassing en stages en op het hbo meer onderzoek en onderbouwende theorie.

Hieronder staat een lijstje met verschillen tussen hbo en universiteit. Je kunt het goed gebruiken om erachter te komen wat het beste bij jou past.

hoger beroepsonderwijs

- *leren voor beroep*
- *beroepsbeeld is duidelijk*
- *vooral praktisch*
- *bestaande kennis toepassen in de praktijk*
- *vaardigheden en houding voor beroep*
- *veel verschillende vakken*
- *leerstof gespreid behandeld*
- *veel groepsgewijs les*
- *vaak in klasverband*
- *je wordt opgeleid voor een beroep*

wetenschappelijk onderwijs

- *leren onderzoek te doen*
- *beroepsbeeld is nog niet duidelijk*
- *vooral theoretisch*
- *nieuwe kennis ontdekken en delen*
- *vaardigheden voor onderzoek en wetenschap*
- *minder vakken, meer verdieping*
- *leerstof geconcentreerd in hoog tempo behandeld*
- *veel zelfstandig leren*
- *vaak in grote collegezalen*
- *je wordt opgeleid voor een functie*

Stap af van het idee dat er maar één studie is die bij jou past.

ALS JE EVEN NIET LANGS KUNT KOMEN

Wat kun je doen als je vanwege virusmaatregelen een hogeschool of universiteit niet kunt bezoeken?

Bij het schrijven van deze *Studiekeuzespecial* is nog niet bekend, of open dagen, meeloop- of proefstudeerdagen in het schooljaar 2020/2021 op dezelfde manier kunnen worden georganiseerd als vóór de coronatijd. Wel is bekend dat een aantal opleidingen en universiteiten pas weer fysieke colleges gaat geven vanaf 1 januari 2021! De kans is dus groot dat je niet op de locatie zelf terecht kunt om te proeven van een opleiding. Dat is vervelend, want, zoals je in deze special kunt lezen, sfeer en gevoel bij een opleiding, bij de mensen en het gebouw zijn heel belangrijk om te bepalen of een studie bij je past.

Maar wat kun je wel doen? Tien tips:

- 1 Lees veel. Er staat heel veel informatie over studies, universiteiten en hogescholen op het internet. In deze special vind je veel aanknopingspunten en links naar meer informatie.
- 2 Praat er thuis, met je ouders, broers, zussen, vrienden en vriendinnen, en op school met klasgenoten en docenten over, dat je op zoek bent naar een bij jou passende studie of opleiding. Je zult merken dat je niet de enige bent die op zoek is. En je brengt elkaar vast op ideeën.
- 3 Veel opleidingen bieden online activiteiten aan. Ga daarvoor naar de sites van de universiteiten en hogescholen en zoek die online voorlichtingen op. Er zijn online ook open dagen. Bereid je voor, weet welke vragen je wilt stellen (zie tips op pagina 6 in deze special). Vragen stellen kan vaak ook online!
- 4 Bekijk in LOB-methodes en bij Studiekeuze123 opleidingen die je leuk en/of interessant lijken. Zoek in Studie in Cijfers naar meer informatie: hoeveel afvallers zijn er in het eerste jaar, hoe is de verhouding mannelijke-vrouwelijke studenten, hoe tevreden zijn de studenten?
- 5 Probeer studenten te spreken. Desnoods per mail. Vraag hun alles wat je wilt weten over de studie en over studeren aan die universiteit of hogeschool. Zoek in je eigen omgeving studenten, die al studeren aan een opleiding die je leuk lijkt. Vraag op school of mentoren en decanen oud-leerlingen kennen, die een studie doen die jou leuk lijkt, en vraag of je hun contactgegevens mag hebben. De decaan zal eerst bij die oud-leerling willen navragen of hij het mailadres of mobiele nummer mag geven, dus houd er rekening mee dat je niet direct kunt bellen of mailen!
- 6 Als je iets interessants hebt gevonden, kijk dan of je online kunt proefstuderen of een meeloopdag kunt aanvragen.
- 7 Misschien is er voor individuele leerlingen of kleine groepjes leerlingen een optie om toch op locatie te komen. Vraag daarnaar.
- 8 Besef dat de vervolgoopleidingen ook snappen, dat jullie op zoek zijn naar een studie. Zij zullen hun online voorlichtingen gaan uitbreiden en verbeteren. Mail, bel en vraag ernaar!
- 9 Kom je niet verder? Vraag je mentor of decaan!
- 10 Luister ook in deze tijd naar je gevoel. Welzijn maakt gelukkiger dan welvaart...! Of, als je het heel persoonlijk maakt: wat jou gelukkig maakt, is de beste keuze.

STAPSGEWIJS OP WEG NAAR JOUW STUDIE

Stap 1. Begin bij jezelf!

Het kan goed zijn, dat je vroeger als klein kind al wist wat je wilde worden. Nu je wat ouder bent, kun je je afvragen waarom je dat beroep toen leuk vond. Probeer eens antwoord te geven op de volgende vragen, waarbij je niet meteen hoeft te denken aan een studie of beroep:

- o welke vakken vind ik leuk
- o wat vind ik leuk om te doen, niet alleen op school!
- o wat vind ik belangrijk en waar ben ik goed in
- o wat vind ik waardevol in het leven

- o waar geniet ik van
- o waar heb ik plezier in?

Heel lastige vragen, die eigenlijk vissen naar wie jij bent en wat jij wilt! Als je het helemaal nog niet weet, kijk dan eens om je heen naar wat anderen leuk vinden en vraag je af of dat iets voor jou zou zijn. Zo niet, waarom eigenlijk niet? Laat anderen eens tegen jou zeggen, waarin ze jou goed vinden, waar je goed in bent, of wat jij vaak als vanzelfsprekend doet in de groep. Zeg eens vaker tegen jezelf wat

je eigenlijk zou willen doen: “Eigenlijk zou ik ...” Dan gaat er wellicht een belletje rinkelen. En dan luister dan niet naar de belemmerende gedachte die vaak volgt, maar naar wat je gevoel zegt: “Eigenlijk zou ik...”

Stap 2. Oriënteren en verkennen.

Hiermee begin je al vroeg in de bovenbouw van havo en vwo.

- Bezoek open dagen.

tip

Als je helemaal niet weet naar welke open dag je zou moeten gaan, ga dan gewoon een keer met een vriend of vriendin mee. Je zult merken dat je je toch een mening gaat vormen.

- Vraag aan studenten, wat zij van hun studie vinden en praat met je ouders en vrienden over wat je gezien en ervaren hebt. Op school kunnen je mentor, je docenten en de schooldecaan in deze fase goede gesprekspartners zijn. Het gaat erom dat degenen die jou kennen, jouw verhaal horen. Hun reacties kunnen jou vervolgens aan het denken zetten.

tip

Als anderen je gaan vertellen, wat je wel en niet moet kiezen, bedank hen dan voor het meedenken en zoek een volgende gesprekspartner.

- Bekijk allerlei studies en opleidingen via internet. Ga bijvoorbeeld naar www.studeermeteenplan.nl, www.studiekeuze123.nl of bezoek de site van een universiteit of hogeschool. Je kunt ook allerlei interesseonderzoeken op de computer (kijk bij www.studiekeuze123.nl) doen om erachter te komen in welke richting je een studie kunt gaan zoeken.

tip

Elk jaar wijzigt er wel weer iets! Kijk dus regelmatig op de site van de studie of instelling waarvoor je belangstelling hebt voor de meest actuele informatie.

tip

Vraag je bij de uitslag van zo'n studiekeuzetest af waarom dat beroep of die studie er eigenlijk uit komt rollen. Dat zet je vaak beter op het spoor dan de uitslag zelf!

Bente van Schijndel

Ik ben mijn studiekeuze gestart met het online bekijken van studies en het maken van studiekeuzetesten. Daardoor kwam ik wel achter richtingen, die ik leuk vond, maar kreeg ik geen duidelijk beeld voor een leuke studie. Ik ben toen open dagen gaan bezoeken, maar vond de goede studie maar niet. Ik vond het heel moeilijk een studie te vinden die echt bij mij past.

Omdat ik voor mijn gevoel vastliep, ben ik met de decaan gaan praten. Over de stappen die ik had ondernomen, de problemen waar ik tegenaan liep, mijn goede eigenschappen en de dingen die ik graag in mijn studie wil zien. Na meerdere gesprekken vonden we een duidelijke richting, die ik leuk vond, en uiteindelijk een studie gevonden die me echt aansprak: Bestuurskunde/Overheidsmanagement aan Avans Hogeschool in 's-Hertogenbosch. Maar na de open dag en een proefstudeerdag te hebben bezocht ging ik er steeds meer aan twijfelen of ik mezelf die studie echt zag doen. Dat was eigenlijk niet zo.

Toen ik het tijdens een voorbereidingsweekend voor een debatwedstrijd met iemand had over vervolgoopleidingen, noemde ze meteen drie studies die ze vond passen bij wat ik zocht. Ik had nog nooit van die studies gehoord, maar toen ik ze ging opzoeken, spraken ze me meteen heel erg aan, veel meer dan alle andere studies die ik tot nu toe had bekeken. Een studie aan de Universiteit voor Humanistiek in Utrecht vond ik vooral heel leuk en die zag ik mezelf ook doen.

Dat was wel een studie aan een universiteit, waardoor ik weer ging twijfelen: wil ik wel naar het hbo, zou ik niet liever naar vwo-5 zou gaan? Mijn ouders wilden dat eigenlijk de hele tijd al, maar ik zag mezelf dat eerst niet doen.

Bij de start van havo-5 wilde ik niets anders dan verdergaan op een hbo, maar nu ik een leuke studie ontdekt heb aan de universiteit, heb ik een doel om vwo te gaan doen en halen. En heb ik de knoop doorgehakt: ik ga door naar vwo-5.

Mijn tips: praat met anderen en focus niet op één keuze, maar blijf openstaan voor meerdere opties. Ik vond het fijn zelfstandig (nou ja, met een beetje hulp van de decaan...) mijn keuze te maken, zodat ik 100% zeker weet dat het mijn keuze is en ik erachter sta.

Bente van Schijndel behaalde in 2020 met het profiel NG/NT haar havodiploma aan het Newmancollege te Breda. In september 2020 is zij aan dezelfde school begonnen met vwo.

ouders, goede hulp bij studiekeuze en studeren

Informatie voor je ouders

Een goede studie kiezen en daarna binnen je studie goede keuzes maken is een heel persoonlijk proces. Veel scholieren en studenten vragen hierbij ondersteuning van hun ouders.

Ouders hebben zelf vaak ook vragen over studiekeuze en studeren. Daarom schrijven decanen en oudervoorlichters geregeld artikelen over studiekeuze, studeren, tussenjaar en studiekosten. Hermien Miltenburg bundelt haar bijdragen op een blog voor ouders: www.studiekeuzekind.nl.

VEEL GELEZEN ARTIKELN:

Wat is een bacheloropleiding precies?

Op school en tijdens open dagen worden veel termen gebruikt waarvan de betekenis niet altijd helemaal duidelijk is. Een voorbeeld is de term 'bacheloropleiding'. In een kort artikel wordt uitgelegd wat een bacheloropleiding precies is en wat de doorstroommogelijkheden zijn. Er is ook een artikel over de betekenis van een 'minor'. Veelgelezen zijn de artikelen over doorstroom bijvoorbeeld 'met hbo-propedeuse naar universiteit'.
<https://bit.ly/bachelorprecies>

Corona en studenten

Wat betekent corona voor studiekeuzers, eerstejaars en studenten? In een handig overzichtsartikel staat wat hogescholen en universiteiten in het nieuwe studiejaar doen als corona het nog steeds onmogelijk maakt persoonlijke contacten te hebben.
<https://bit.ly/coronastuderen>

Studiepunten halen, hoe werkt dat?

Studiepunten halen is de basis voor het succesvol afronden van een hbo- of wo-opleiding. Voor ieder vak kun je een bepaalde hoeveelheid punten halen. Maar de manier waarop je studiepunten kunt verdienen, verschilt. Sommige opleidingen verwachten veel zelfstudie, andere geven meer colleges of practica. Ook de hoeveelheid studiepunten die je moet halen in je eerste jaar, verschilt. Het is belangrijk opleidingen op dit punt te vergelijken. Dat doe je op <http://bit.ly/studiepunten-hoe-werkt-dat>

Wat verdien ik na afstuderen op de universiteit of het hbo?

Natuurlijk is het vooral belangrijk een studie te kiezen die bij je past en waar je een aantal jaren 'voor wilt gaan'. Maar het is ook een goed idee om eens te kijken naar wat je verdient na je afstuderen. Het salaris zegt ook iets over baankansen (voor schaarse functies wordt meer betaald) en inzicht daarin maakt het makkelijker een inschatting te maken of een studieschuld een probleem is.
<https://bit.ly/verdienafstuderen>

Antwoorden op veel gestelde vragen vind je op www.studiekeuzekind.nl

“Ik heb me ingeschreven, omdat het goed voelde.”

Stap 3. Verdiepen

- Selecteer een aantal opleidingen waarvan je meer te weten wilt komen, nadat je naar open dagen bent geweest en op internet hebt gezocht. Bekijk de programma's van die studies via de site van de universiteit of instelling.
- Geef je op om te gaan proefstuderen of om mee te lopen. Soms kun je dat ook online doen. Onderzoek of die studie echt jouw interesse heeft. Behalve ervaren wat de studie inhoudt, zorgt proefstuderen en meelopen er ook voor, dat je je misschien al een beetje thuis gaat voelen bij die studie. En dat spreekt het heel belangrijke onderbewuste aan! Wetenschappers noemen dat verschijnsel bonding en bonding is belangrijk voor studiesucces.
- Praat over je ervaringen met vrienden, met je ouders of op school met klasgenoten.
- Plan een gesprek met je mentor over de redenen, waarom je die studie of studies leuk en interessant vindt. Als je jouw keuze aan anderen vertelt, zet je voor jezelf alles op een rijtje en realiseer je je wat je ervan vindt. Ook handig als je bij een studiekeuzecheck moet vertellen waarom je voor die specifieke opleiding hebt gekozen!

Op sommige scholen organiseren decanen of mentoren momenten waarop je aan elkaar kunt vertellen waarom je een bepaalde studie wilt kiezen. Dat maakt vaak je keuze helder en sterker.

Stap 4. Beslissen!

Tja, en dan komt het moment waarop je moet beslissen welke studie het gaat worden. Je gaat de knoop doorhakken. Schrijf je op tijd in via www.studielink.nl!

Na je inschrijving doe je mee aan de decentrale selectie bij studies met meer aanmeldingen dan studieplaatsen of aan de studiekeuzecheck, een laatste onderzoek om te kijken, of de studie bij je past. Sommige studies en opleidingen maken daar veel werk van. Daarover lees je verderop meer!

Tess Hollander

Niemand heb ik in de bovenbouw zo vaak gezien als onze decaan. Ik had namelijk geen idee wat ik wilde studeren. Prinses of schrijfster worden was mijn droom, maar daar bleken geen opleidingen voor te bestaan. Verder leken veel dingen me leuk, maar niks leuk genoeg. Eindeloos veel open dagen bezocht ik en iedere keer werd benadrukt hoe belangrijk je studiekeuze was. Dat zorgde voor enorme stress. Want, dacht ik, als dit zo belangrijk is, móet ik de perfecte keuze maken.

Iedereen leek dat met gemak te doen. Ik daarentegen twijfelde over alles. Uiteindelijk kwam ik bij Rechten terecht. Interessante verhalen, pleidooien houden, problemen oplossen, het leek me prachtig. Dat Rechten vooral juridisch is, realiseerde ik me pas later. Hoewel je creatief en slim moet kunnen denken om een rechtszaak te winnen, ben je vooral bezig met regels. Op het moment dat ik mijn wettenbundel opensloeg, verdween al het plezier. En terwijl iedereen een hekel had aan filosofie, vond ik dat het leukste vak.

De twijfels namen toe en voor ik het wist zat ik weer tegenover diezelfde, nog even geduldige decaan. Hij had Nederlands gestudeerd en ik vond zijn lessen over literatuur altijd prachtig. Ook mijn favoriete columniste -een droomberoep- bleek die opleiding gevolgd te hebben. Het was ondertussen al 1 mei geweest, dus alleen online kon ik nog informatie vinden over de vakken in het eerste jaar en de beroepsperspectieven. Alles sprak me aan.

Toch twijfelde ik. Wat als dit ook niet de juiste studie was? En ik had al mijn tentamens gehaald, dus moest ik misschien toch bij Rechten blijven...? Eind juli hakte ik de knoop door en schreef ik me in bij Nederlands aan de Radboud Universiteit Nijmegen. Simpelweg, omdat het goed voelde.

Een enorme gok, maar gelukkig wel een goede. Natuurlijk vind ik niet ieder vak leuk, maar ik ga met plezier naar colleges en ontdek iedere week weer leuke toekomstperspectieven. Eigenlijk heb ik, achteraf gezien, juist door de verkeerde studie te kiezen de beste keuze gemaakt. In dat jaar heb ik ontzettend veel geleerd. Bijvoorbeeld dat het prima is om jezelf het beste te gunnen, maar dat je het je niet moet verplichten.

Het belangrijkste is dat je blij wordt van waar je mee bezig bent.

Tess Hollander behaalde in 2018 haar vwo-diploma aan het Maaslandcollege te Oss met het profiel Cultuur en Maatschappij & Economie en Maatschappij. Nu is ze tweedejaars student Nederlandse taal en cultuur aan de Radboud Universiteit Nijmegen.

Marieke Siebrecht

Marieke Siebrecht (1972) is momenteel werkzaam als adviseur Aansluiting bij de afdeling Studentenzaken van de Hogeschool van Amsterdam. Zij werkte eerder voor dezelfde hogeschool als Instroomcoördinator van de Faculteit Gezondheid. Ook was ze docent, opleidingscoördinator en studieadviseur bij Kunstgeschiedenis (UvA), coördinator van het vak Academische Vaardigheden (Faculteit Geesteswetenschappen, UvA). Afgestudeerd als kunsthistoricus en later bijgeschoold tot loopbaanadviseur en studiekeuzecoach. Ze heeft twee tienerdochters (3 gymnasium en 5 vwo).

Kiezen doe je niet voor de eeuwigheid

“Ik weet gewoon niet wat ik leuk vind...”

De jongen tegenover me kijkt me vragend aan. Ik vroeg hem welke vakken op school hij het leukst vindt. Hij haalt zijn schouders op. Dan vraag ik hem wat hij in zijn vrije tijd doet. Gamen, slapen en ... o ja: hij verkoopt sneakers via Marktplaats. Ineens beginnen zijn ogen te glimmen. Hij verdient er best wat geld mee; hij blijkt goed in te kunnen schatten wat zijn leeftijdgenoten mooi vinden en wat ze ervoor willen betalen. En nee, hij had eigenlijk helemaal niet door dat dit iets is, waar niet iedereen zo handig in is. Nu hij het zo bekijkt, zou-ie eigenlijk wel wat meer met dat talent willen doen.

Een studiekeuze maken is niet niks. Waar moet je beginnen? Sinds kort ben ik studiekeuzecoach en denk ik mee met jongeren die een nieuwe stap willen zetten, maar hierin vastlopen. Ik merk dat er allerlei redenen kunnen zijn om je studiekeuze nog even uit te stellen. Jongeren lopen rond met verschillende vragen, die hen onzeker maken. Wil ik eigenlijk wel studeren? Wat past bij mij? En wat, als ik de verkeerde keuze maak? Sommigen denken dat hun studiekeuze bepalend is voor de rest van hun leven. Die gedachte maakt zo'n keuze wel heel belangrijk, terwijl die niet zo stressvol hoeft te zijn als je denkt. In werkelijkheid verloopt je toekomst namelijk lang niet altijd, zoals je had gedacht, kan ik uit eigen ervaring zeggen.

Veel mensen vonden ooit een studiekeuze ook moeilijk, maar zien achteraf dat die studie vooral een eerste stap is geweest in een steeds veranderende loopbaan. Vraag maar eens rond bij je ouders en andere volwassenen in je omgeving: de meeste mensen doen nu iets anders dan waarvoor ze oorspronkelijk zijn opgeleid. En zij zijn meestal tevreden met de wijze, waarop hun werkende leven is verlopen. Ik hoor zelf ook bij die groep.

Ik begon met een studie Kunstgeschiedenis, en ik vind dat nog steeds de mooiste studie die er bestaat. Inmiddels ben ik halverwege de veertig en net klaar met een opleiding tot studiekeuzecoach. Ik heb tussendoor heel veel verschillende banen gehad, die soms niks met elkaar te maken hadden, maar toch allemaal interessant waren. Alle dingen die ik heb geleerd, hebben me gebracht waar ik nu ben. De wereld verandert voortdurend en jij verandert zelf ook. Wat je nu interessant vindt, vind je over vijf of tien jaar misschien best saai. Dat is eigenlijk wel leuk en stiekem misschien zelfs wel een opluchting...

Misschien was ik “er” ook gekomen, als ik een heel andere studiekeuze had gemaakt. Maar waar dat “er” nou precies is...? Geen idee. Volgens mij is er geen vaststaand einddoel en dat is fijn: je opleiding is een eerste stap, daarna kun je alle kanten op en blijf je leren. Als je kiest, kies je, wat je aan jezelf verder wilt ontwikkelen op dat moment. Niet voor de toekomst, die komt vanzelf wel.

De sneakerjongen heeft een begin gemaakt met het ontdekken en benoemen van zijn talenten. Hij heeft het lef gehad hulp te vragen en dat helpt hem hopelijk om in actie te komen. Want als je niet zo goed weet wat je wilt, is het tijd dat te gaan ontdekken. En gelukkig hoef je dat niet alleen te doen. Maar eh... probeer wel een beetje relaxed te blijven. Want bedenk: een foute studiekeuze bestaat niet. Alles wat je doet en leert, brengt je verder.

10 TIPS

voor succesvol studeren

Tijdens je studententijd komt er veel op je af. Om je studie succesvol te doorlopen zal je zelf regie moeten nemen. Het lectoraat Studiesucces helpt je op weg en geeft tien tips om succesvol te studeren. De tips zijn gebaseerd op een artikel dat het lectoraat schreef voor de studiekeuzegids van de Vereniging van Schooldecanen en loopbaanbegeleiders. Daarin staan diverse tips voor succesvol studeren gericht op aankomende studenten. We hebben deze tips gebruikt en aangevuld met tips die voor iedere student relevant zijn. Hoe ga jij deze tips inzetten?

1

Bezoek je colleges en werkgroepen

Studenten die alle (werk)colleges en lessen volgen én die van tevoren voorbereiden, halen hogere cijfers, hebben minder herkansingen nodig en behalen meer studiepunten. Het beste dat je kunt doen!

4

Bijbaan naast je studie

Een bijbaan in de lijn van je studie is goed voor je CV, je netwerk, je persoonlijke ontwikkeling en uiteraard je portemonnee. Maar besteed hier niet meer dan 12-15 uur per week aan; uit onderzoek blijkt dat dit tot studieoverbelasting kan leiden.

8

Investeer in je energie

Uren achtereen studeren op hetzelfde vak blijkt minder effectief dan afwisselend studeren. Wissel daarom vakken af en wissel studietijd en vrije tijd af, zoek een uitlaatklep en zorg voor voldoende rust. Zo hou je het studeren beter vol en laad je weer op.

2

Netwerken

Succesvol studeren betekent ook een sociaal en professioneel netwerk opbouwen. Door lid te worden van een studie- of studentenvereniging leer je snel nieuwe mensen kennen. Maar ga niet alle avonden uit, want dat kan tot studieoverbelasting leiden. Bezoek daarnaast (carrière) events en ga in gesprek met professionals binnen jouw vakgebied om een professioneel netwerk op te bouwen. Jouw netwerk is in toenemende mate belangrijk om een mooie stageplaats te verkrijgen, voor een interessante afstudeeropdracht en kan ook helpen bij het zetten van de eerste stap op de arbeidsmarkt.

5

Studievaardigheden

De gemiddelde studielast betreft 40 uur per week. Onderschat dit niet en maak een realistische tijdsplanning. Heb je moeite met de hoeveelheid stof of met (het uitvoeren van) je planning? Volg dan bijvoorbeeld een cursus timemanagement. Neem contact op met je studieloopbaanbegeleider en/of zoek een studiebuddy.

9

Doelen stellen

Het stellen van realistische, concrete doelen helpt je je lange termijn doel/einddoel te bereiken. Dit kan bijvoorbeeld je propedeuse zijn, je derde jaar, je stage of je diploma halen. Je einddoel kan ook een bepaalde functie of baan zijn: bijvoorbeeld advocaat of accountant. Zonder een dergelijk doel is het soms moeilijk om het nut te zien van bepaalde vakken en activiteiten en kan de motivatie makkelijker dalen. Iedereen herkent weleens het gevoel van 'waarom moet ik dit leren, wat is hier de toevoegde waarde van, wat kan ik hier mee?' Soms heel terechte vragen, maar ze helpen je vaak niet verder. Stel naast een streefdoel ook kleinere doelen: zoals een deadline halen, een moeilijk vak in één keer halen. Bedenk ook welke stappen je gaat zetten om je doelen te bereiken, zoals: het benodigde studieboek kopen en elke dag één hoofdstuk lezen. Doelen stellen kunnen je helpen te starten, in beweging te komen, en de gang erin te houden.

3

Stressvrij studeren

Op sommige momenten kan studeren best stressvol zijn. Zo wordt er veel zelfstandigheid van je verwacht, krijg je soms tegenslagen te verwerken en kan het een uitdaging zijn om je studie te combineren met een bijbaan en sociale activiteiten. Studenten geven zelf de volgende tips om stress tegen te gaan:

- 1) doe niet alles last minute, bereid je goed voor en maak een planning;
- 2) blijf positief! Als je van tevoren al denkt dat je iets niet kan, is de kans groter dat iets niet lukt;
- 3) volg een training omgang met stress, mindfulness of faalangsttraining;
- 4) deel je zorgen met medestudenten, je staat er niet alleen voor!

6

Studiemotivatie

Een motivatiedipje is heel normaal. Niet alle vakken zijn altijd even interessant en ogenschijnlijk mogelijk niet direct nuttig/buikbaar in de praktijk. Veel studenten gaan dan niet meer naar college of naar de werkgroepen. Maar dan maak je het jezelf alleen maar lastiger. Bij 'zware' vakken kan het helpen om jezelf te belonen nadat je toch bent gegaan, de opdracht(en) hebt gemaakt, dan wel hard hebt gewerkt. Kleine beloningen werken daarbij minstens zo goed als een grote beloning aan het eind.

10

Vraag op tijd om hulp

Loop je in je studie ergens tegenaan en kom je er niet uit? Wees niet bang om vragen te stellen en trek op tijd aan de bel als je hulp nodig hebt. Het helpt om te praten met medestudenten, een studieloopbaanbegeleider, een decaan, een vertrouwenspersoon of (student)psycholoog.

7

Vertrouw in jezelf!

Studenten die vertrouwen hebben in hun eigen kunnen behalen hogere cijfers. Twijfel dus niet aan jezelf en laat je niet uit het veld slaan bij tegenslagen.

Aanmelden

Hoe werkt dat?

Kiezen is een werkwoord: ik kies, ik koos, ik heb gekozen. En de benaming werkwoord zegt 't al: er moet gewerkt worden. En hard: eerst moet je uit al die mogelijkheden de keuze maken, die bij jou past. Da's best een klus... En als daar eenmaal uit bent, moet je je gaan aanmelden. Bij sommige studies kun je met het juiste profiel zo binnenlopen, bij andere moet je door een selectieprocedure.

In dit hoofdstuk helpen we je binnenkomen.

AANMELDEN VIA STUDELINK EN DigiD

Heb je je studiekeuze gemaakt, dan kun je je vanaf 1 oktober aanmelden voor een studie aan een universiteit of hogeschool. Dit gaat altijd via Studielink. Je hebt daarvoor een DigiD met sms nodig. Je aanmelding moet uiterlijk binnen zijn op 1 mei.

Studielink: via deze site regel je je (her-) inschrijving voor een vervolgopleiding.

DigiD: deze afkorting staat voor Digitale Identiteit. Met

jouw DigiD kun je inloggen op websites van de overheid en in de zorg. Jouw DigiD bestaat uit een gebruikersnaam en een wachtwoord. Zowel de gebruikersnaam als het wachtwoord kies je zelf.

Aanmelden in drie stappen

Stap 1. Vraag je DigiD aan op www.DigiD.nl. Je ontvangt je DigiD binnen vijf werkdagen. Vraag het dus tijdig aan!

Stap 2. Meld je aan via www.studielink.nl. Hier heb je je DigiD voor nodig. Doe dit op tijd. De deadline is 1 mei. Voor opleidingen met aanvullende eisen moet je je eerst bij de instelling aanmelden, zoek dat van tevoren uit.

Stap 3. Je aanmelding komt via Studielink terecht bij de onderwijsinstelling van jouw keuze. Van die instelling krijg je verdere informatie over de aanmelding en de studiekeuzecheck.

AANMELDEN VOOR EEN FIXUSSTUDIE

Een fixusstudie (officieel: numerus fixusstudie) is een studie met een beperkt aantal plaatsen, een studie dus waarvoor zich bijna altijd meer mensen aanmelden dan er plaatsen zijn. Tot het studiejaar 2016-2017 was er bij deze studies sprake van loting. Die centrale loting is met ingang van het studiejaar 2017-2018 afgeschaft en vervangen door decentrale selectie. Meld je dus via Studielink altijd bij een extra studie aan, aangezien je niet weet of je geselecteerd wordt.

De regels rondom fixusopleidingen

- Je mag je voor twee fixusstudies aanmelden. Dat kan dezelfde fixusstudie aan een andere instelling zijn. Althans, als die niet één van de zgn. big five-studies is: geneeskunde, tandheelkunde, fysiotherapie, verloskunde en mondzorgkunde. Je kunt je dus wel aanmelden voor zowel geneeskunde als tandheelkunde, maar je kunt je niet bij twee verschillende universiteiten aanmelden voor geneeskunde.
- Wettelijk is vastgelegd dat je je maximaal drie keer bij dezelfde studie mag aanmelden, maar een instelling kan zelf een strengere eis stellen. Als je dus het ene jaar niet wordt toegelaten, kun je je vaak het volgende jaar weer aanmelden. En soms het jaar daarna ook nog, maar als je dan ook niet wordt toegelaten, is het einde oefening en moet je echt een andere studiekeuze maken.
- **Let op:** als je je diploma niet haalt en dus niet kunt gaan studeren, moet je je aanmelding laten vervallen. Je moet dan vóór 1 september een verzoek indienen bij het bestuur van de onderwijsinstelling, waar je wilde gaan studeren. Het is wel belangrijk dat te doen in verband met het beperkte aantal keren dat je je kunt aanmelden bij dezelfde studie.

DECENTRALE SELECTIE

Door de decentrale selectie kan een instelling een zo goed mogelijke keuze maken uit het aanbod van kandidaten.

Bindend advies!

Word je bij de decentrale selectie van een fixusstudie afgewezen, dan heb je geen keuze. Het is geen advies dat je naast je neer kunt leggen, zoals bij de studiekeuzecheck. Het is dus belangrijk, dat je een Plan B, dus een tweede of misschien zelfs een derde keuze achter de hand hebt!

Verschillend per opleiding

De decentraalselectieactiviteiten zijn overal anders, zelfs bij vergelijkbare opleidingen. Wat ze gemeen hebben, is dat ze al eerder in het schooljaar plaatsvinden, tussen 15 januari en medio april. De selectie moet namelijk uiterlijk 14 april zijn afgerond.

Belangrijk is dat je je vooraf goed informeert en weet op welke criteria wordt geselecteerd. Wacht daar niet mee tot Kerstmis, maar begin direct in september.

AANMELDEN VOOR EEN STUDIE MET AANVULLENDE EISEN

Naast de fixusstudies die decentrale selectie kennen, zijn er ook nog studies met aanvullende eisen. Dit zijn studies waar je 'talent' voor moet hebben of aan bepaalde fysieke eisen moet voldoen. Voorbeelden zijn de opleiding tot docent lichamelijke opvoeding aan de Academie voor lichamelijke opvoeding of de opleiding tot professioneel muzikant aan het conservatorium. Ook voor toelating tot de kunstacademies als de Gerrit Rietveld Academie in Amsterdam, de Willem de Kooning Academie in Rotterdam en de Rijksacademie voor beeldende kunsten in Den Haag moet je door een of meer selectierondes heen. Deze opleidingen kennen ook eigen uiterste aanmelddata. Ze staan op de site van de opleiding. Vaak moet je je voor deze opleidingen eerst bij de instelling zelf aanmelden, voordat je dat via Studielink kan doen.

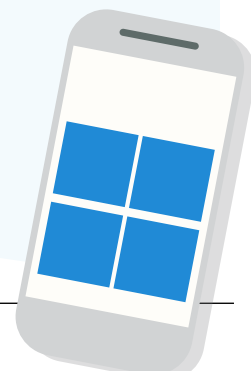
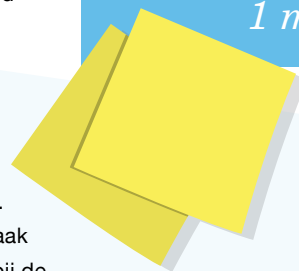
Eerdere sluitingsdatum!

Bij fixusopleidingen en studies met aanvullende eisen is er vaak sprake van een

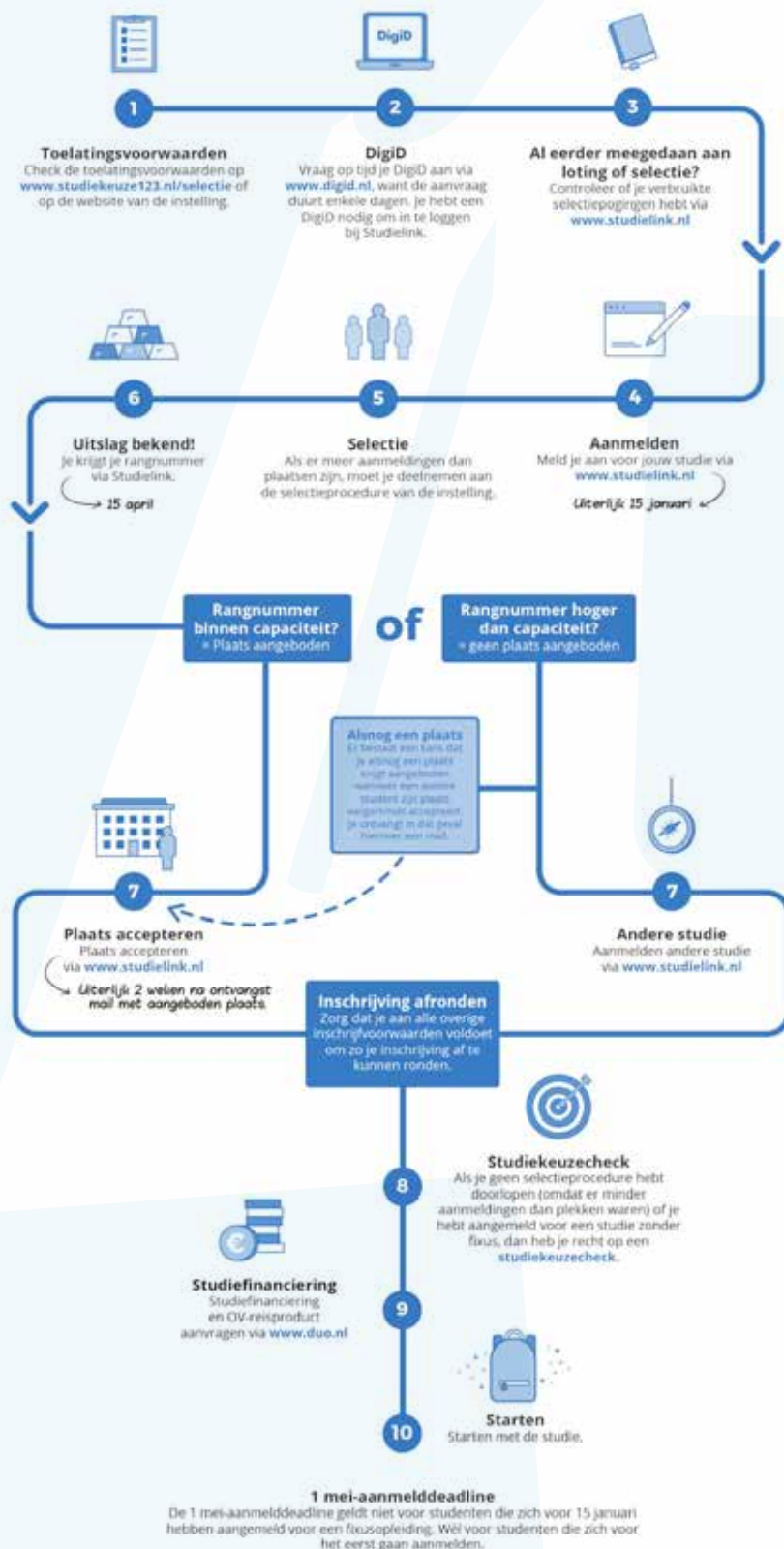
eerdere sluitingsdatum voor aanmelding dan 1 mei. De uiterste aanmelddatum voor fixusopleidingen is 15 januari. Dit heeft te maken met de tijd die de opleiding nodig heeft om de selectie uit te voeren. Die moet namelijk uiterlijk 14 april zijn afgerond. Op 15 april weet jij dan, of je wel of niet aan deze opleiding mag beginnen.

Let op!
*Bij studies met
 decentrale selectie is
 de sluitingsdatum
 voor aanmelding 15
 januari.
 Ook bij studies met
 aanvullende eisen is
 de sluitingsdatum
 vaak veel eerder dan
 1 mei!*

INSCHRIJVING FIXUSOPLEIDINGEN

Alles weten over selectie?
Kijk op www.studiekeuze123.nl/selectie

Decentrale selectie en corona...

Opleidingen met een selectie kunnen aanstaande studenten vragen de overgangscijfers van havo-4 naar havo-5 of van vwo-5 naar vwo-6 in te sturen. In het schooljaar 2019-2020 heeft een aantal scholen, vanwege het vermaledijde coronavirus, aangepaste bevorderingsregels gehanteerd. Op sommige scholen werd dat schooljaar geen overgangsrapport met cijfers gegeven, maar alleen een overgangsbewijs. Verschillen tussen scholen, dus ook verschillen tussen leerlingen die zich aanmelden voor een opleiding met numerus fixus...

Om deze reden is er overleg met universiteiten en hogescholen gevoerd. Resultaat is, dat in plaats van de overgangscijfers de **schoolexamencijfers**, die een leerling heeft behaald tot 15 januari van het examenjaar, worden gebruikt bij de selectieprocedure.

Instellingen van hoger onderwijs mogen voor een groot deel ieder voor zich bepalen hoe de selectieprocedure wordt ingericht. (Vandaar de veelheid aan regelingen voor de aanstaande student!) Regels rond hun decentrale selectie publiceren hogescholen en universiteiten op hun sites. Raadpleeg deze bijtijds.

Scholen voor voortgezet onderwijs worden over het gebruik van schoolexamencijfers bij decentrale selectie nader geïnformeerd.

DE STUDIEKEUZECHECK

Recht of plicht?

Als aanstaande student voor een studie zonder decentrale selectie of aanvullende eisen heb je recht op een studiekeuzecheck. Maar je kunt ook verplicht worden om daaraan mee te doen, als de hogeschool of universiteit dat vraagt. Door de studiekeuzecheck krijg je een indruk van de opleiding en kun je beter bepalen of die echt bij je past, zowel inhoudelijk als qua sfeer. Zo kun je een bewustere studiekeuze maken, waardoor je meer kans hebt op studiesucces.

Feitelijk is het een laatste kans om te kijken of jij en de opleiding 'matchen'. Als het goed is, heb je je al terdege georiënteerd en ben je niet zomaar tot een keuze gekomen!

Meld je je via Studielink ná 1 mei aan, of doe je zonder goede reden niet mee aan een

verplichte studiekeuzeactiviteit, dan kun je je toelatingsrecht verliezen. Dat betekent dat de hogeschool of universiteit beslist of je nog kunt worden toegelaten.

Niet bindend

Soms blijkt tijdens de studiekeuzecheck, dat je beter een andere studie kunt kiezen. Dit advies kun je naast je neerleggen, want het is niet bindend. Maar het is wel verstandig er iets mee te doen:

- je kunt je bijvoorbeeld opnieuw gaan oriënteren en tot de conclusie komen, dat je beter een andere studie gaat doen
 - je kunt je verdiepen in dezelfde studie, maar dan bij een andere instelling.
- Als je je voor 1 mei via Studielink hebt aangemeld, houdt je het recht op toelating tot bijna alle andere studies

- je kunt besluiten toch aan die studie te beginnen en er extra gemotiveerd tegenaan gaan.

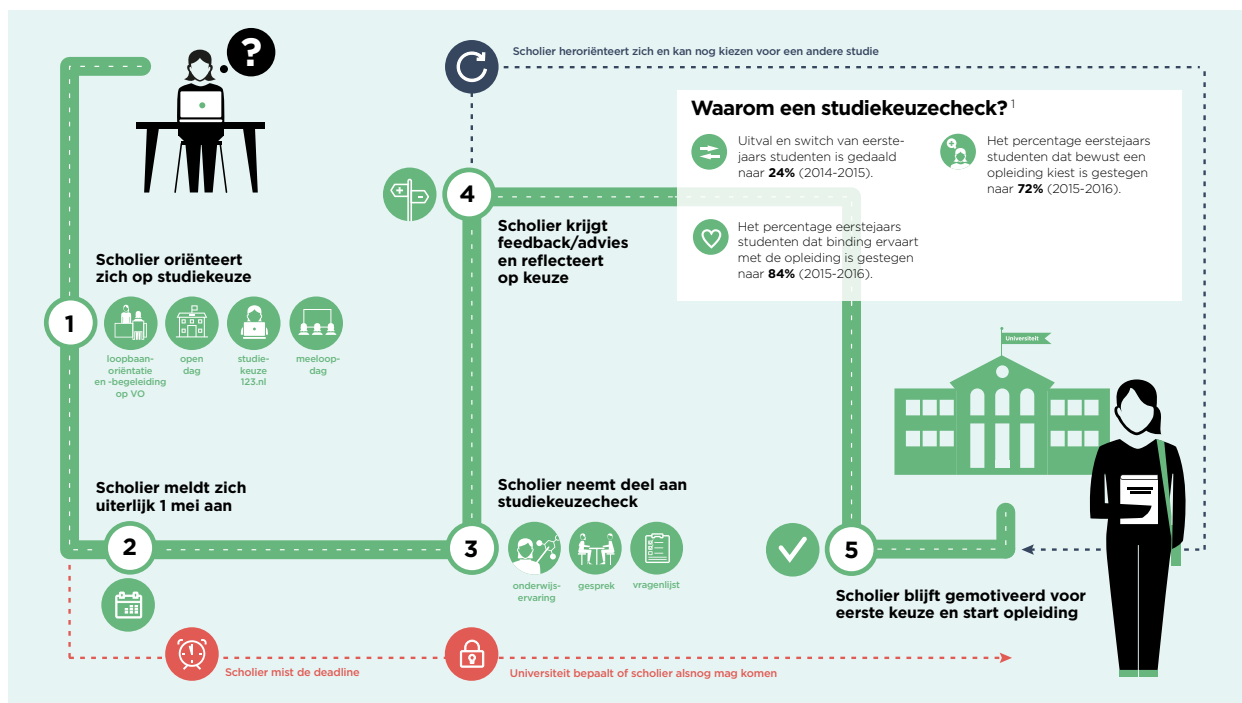
Verscheidend per opleiding

De studiekeuzecheck ziet er overall anders uit. Het moment, de tijdsduur en de invulling ervan verschillen. Sommige studiekeuzechecks zijn aan het begin van het kalenderjaar, maar de meeste worden gepland na het eerste tijdvak van het centraal examen.

Bij sommige studiekeuzechecks moet je een dag komen studeren, compleet met een hoor- en werkcollege, en heb je een week later tentamen over de besproken stof.

Studiekeuzecheck bij universiteiten

Vwo-scholieren moeten zich uiterlijk 1 mei aanmelden voor de opleiding van hun keuze, tenzij hiervoor selectie geldt. Daarna volgen studiekeuzecheck-activiteiten. Dankzij deze activiteiten is de kans groter dat scholieren kiezen voor een studie die bij hen past.

¹ Bron: Monitor Beleidsmaatregelen 2015, ResearchNed in opdracht van Ministerie van OCW.

De studiekeuzecheck bij hogescholen verloopt op dezelfde wijze.

Een andere opzet is het invullen van een digitale vragenlijst in combinatie met een dag met gesprekken met studenten en docenten. En soms hoeft je alleen maar een vragenlijst in te vullen.

ANDERE KEUZE, TOELATINGSRECHT BLIJFT

Als je van keuze verandert (bijvoorbeeld na een negatief advies bij de studiekeuzecheck

of na afgewezen te zijn bij de decentrale selectie), behoud je toelatingsrecht tot een andere studie, als je je vóór 1 mei via Studielink aangemeld hebt bij de eerste studie. Wel kan de opleiding je verplichten (weer) een studiekeuzecheck te doen. Door de centrale aanmelding bij Studielink kunnen instellingen zien dat het in zo'n geval om een tijdige aanmelding gaat.

TWEEDE KEUZE, PLAN B OF BELGIË

Alternatieve studie

Het is belangrijk, dat je een tweede studiekeuze achter de hand hebt. Zeker als je je aanmeldt voor een fixusstudie of een studie met aanvullende toelatingseisen, maar ook, als je nog niet helemaal zeker bent van je keuze. De meeste leerlingen houden bij hun tweede keuze wel rekening met de relevantie van die studie voor hun oorspronkelijke studiekeuze. Dan is er nooit sprake van een verloren studietijd als je het jaar daarna toch aan de studie van je voorkeur kunt beginnen.

Tussenjaar

Plan B kan ook een tussenjaar zijn. In dat jaar probeer je nog beter te voldoen aan de eisen die gesteld zijn bij de decentrale selectie door bijvoorbeeld relevante werkervaring op te doen via een betaalde baan of vrijwilligerswerk. Na een goed besteed tussenjaar volgt zelden een verkeerde studiekeuze. Je leest meer over zo'n tussenjaar op pagina 23 van deze special.

Studeren in België

Studeren in Vlaanderen kan een goed idee zijn voor Nederlandse studenten:

- het collegegeld is niet hoog
- er zijn minder studies die een numerus fixus kennen
- behalve Geneeskunde en Tandheelkunde -daarvoor geldt een toelatingsexamen- kun je er elke bachelorstudie starten met:
 - elk vwo-diploma
 - elk havodiploma + hbo-propedeuse
 - mbo-diploma + hbo-propedeuse
- er is geen bindend studieadvies, maar een leerkrediet.

Wil je meer weten over studeren in Vlaanderen? Ga naar

www.ond.vlaanderen.be

Wil je meer weten over het toelatingsexamen voor geneeskunde? Ga naar

www.ond.vlaanderen.be/toelatingsexamen

Interessant

Op het online voorbereidings-platform *Aan de slag* van de Universiteit Antwerpen kun je je voorkennis testen, opfrissen en bijschaven aan de hand van zelftesten, leermateriaal, oefeningen en demo's. Ga hiervoor naar www.uantwerpen.be/aan-de-slag.

Ga ook naar open dagen van studies waarvan je niet zeker weet of ze bij je passen. Misschien ontdek je wel iets nieuws van jezelf!

ALTERNATIEVEN VOOR BEPAALDE FIXUSSTUDIES EN STUDIES MET BIJZONDERE TOELATINGSEISEN

Controleer tijdig of er bij deze alternatieven niet ook sprake is van decentrale selectie

Geneeskunde

- Bewegingswetenschappen
- Biomedische Technologie
- Biomedische Wetenschappen/Medische Biologie
- Biofarmaceutische Wetenschappen
- Fysiotherapie *
- Geneeskunde In België
- Gerontologie
- Gezondheid en Leven
- Gezondheid en Maatschappij
- Gezondheidskunde
- Gezondheidswetenschappen
- Medische Informatiekunde
- Medische Natuurwetenschappen
- (Neuro-) Psychologie
- MBRT, Medisch Beeldvormende en Radiotherapeutische Technieken
- Moleculaire Levenswetenschappen
- Life Science
- Farmacie
- Psychobiologie
- Technische Geneeskunde/Klinische Technologie
- Verloskunde (fixusstudie)
- Verpleegkunde
- Voeding en Gezondheid

Fysiotherapie *

- Bewegingswetenschappen
- Ergotherapie
- Lerarenopleiding Lichamelijke Oefening
- Mensendieck
- Orthopedische Technologie
- Revalidatiewetenschappen en Kinesitherapie (België)
- Sportkunde

Tandheelkunde

- Mondzorgkunde (fixusstudie)
- Tandheelkunde In België

Diergeneeskunde

- Biologie
- Medische Biologie
- Moleculaire Levenswetenschappen

Conservatorium

- Muziekwetenschappen
- Music & Technology
- Rockacademie
- Toneelschool

Academie Voor Lichamelijke Opvoeding

- Bewegingswetenschappen
- Fysiotherapie *
- Sportkunde

Lucht- en ruimtevaarttechniek (wo)

- Automotive
- Aviation
- Luchtvaarttechnologie

Bouwkunde (wo)

- Bouwkunde (hbo)
- Industriële wetenschappen: bouwkunde (België)

Industrial Design/Industrieel ontwerpen (wo)

- Industrieel productontwerpen (hbo)
- Ontwerpwetenschappen: productontwikkeling (België)

* De meeste hbo-opleidingen Fysiotherapie kennen een numerus fixus, en dus decentrale selectie. Dit geldt echter niet voor alle opleidingen. De site van de betreffende opleiding geeft je daarover uitsluitsel.

STUDIE IN CIJFERS

de consumentengids voor studiekeuzers

WAAR LET JIJ OP BIJ HET MAKEN VAN EEN STUDIEKEUZE?

Als je een studie wilt kiezen, let je op allerlei zaken, zoals:

- vind ik deze studie leuk
- in welke plaatsen kan ik deze studie volgen
- kan ik thuis blijven wonen
- heb ik de juiste vakken in mijn profiel
- wat kan ik er later mee worden
- hoe staat het met de werkgelegenheid in deze sector?

De jongerenorganisaties CNV, JOB en LAKS hebben in samenwerking met de studentenorganisaties ISO en LSVB een manier bedacht om uit te zoeken bij welke hogeschool of universiteit je het beste de opleiding van je keuze kunt gaan doen: *Studie in Cijfers*.

Studie in Cijfers bevat betrouwbare, onafhankelijke informatie over veel opleidingen. Deze informatie staat in een overzichtelijk schema waarin je in één oogopslag belangrijke gegevens kunt vinden over de opleiding van je keuze. De informatie wordt vergeleken met het landelijke gemiddelde.

Als je bijvoorbeeld Media, Informatie en Communicatie wilt gaan studeren, maar je weet nog niet bij welke hogeschool, dan kun je de *Studie in Cijfers* erbij pakken. Daarin vind je informatie over:

- de tevredenheid van studenten over de opleiding;
- het aantal eerstejaars dat is gestart met deze opleiding ;
- het aantal contacturen per week (in klokuren). De bron van gegevens die hiervoor wordt gebruikt, is bij de hogescholen anders dan bij de universiteiten. Het aantal contacturen bij hogescholen is gebaseerd op het aantal klokuren dat volgens eerstejaars wordt aangeboden, terwijl de gegevens bij universitaire opleidingen door de instellingen zelf worden aangeleverd.
- het percentage studenten dat zonder vertraging en met voldoende aantal studiepunten naar het tweede studiejaar van dezelfde hoofdopleiding doorstroomt;
- het percentage studenten dat zijn bachelor binnen 4 jaar haalt;
- het percentage studenten dat binnen 1,5 jaar na zijn afstuderen een baan heeft op het niveau waarop ze zijn afgestudeerd (hbo-bachelor). Bij de universitaire studies zijn er geen gegevens over de arbeidsmarkt na de bachelor, wel over die na de master.

LANDELIJK GEMIDDELTE ARBEIDSMARKT

Wat zegt dit landelijk gemiddelde over de werkgelegenheid voor jou, als je bent afgestudeerd over vier of vijf jaar? Houd er altijd rekening mee dat deze uitslag gebaseerd is op gegevens

uit het verleden, dat geeft dus geen garantie voor de toekomst.

Uiteraard worden deze gegevens steeds geactualiseerd, maar soms veranderen er zaken. Hierbij kun je denken aan wijziging in het aantal eerstejaars of het samenvoegen van opleidingen. Dit heeft uiteraard effect op de uitslag. Baseer je studiekeuze dus nooit alleen op *Studie in Cijfers*. Maar het geeft je wel een eerste indruk, die kan helpen bij je studiekeuze.

Met behulp van *Studie in Cijfers* kun je gemakkelijk vergelijken hoe bijvoorbeeld de Hogeschool van Amsterdam op bovenstaande onderdelen scoort ten opzichte van de andere hogescholen, die Media, Informatie en Communicatie aanbieden. Deze gegevens zijn gebaseerd op gegevens van studenten die de voltijd bacheloropleiding volgen. De particuliere scholen (niet bekostigd door de overheid) zijn niet in dit landelijk gemiddelde meegenomen.

WAAR KUN JE STUDIE IN CIJFERS VINDEN?

Studie in Cijfers is te vinden op www.studiekeuze123.nl

Daarnaast zijn op veel sites van de hogescholen en universiteiten de gegevens ook te vinden. Als je je aan het oriënteren bent op een opleiding, is het handig even een kijkje te nemen bij *Studie in Cijfers*, zodat je aan de opleiding vragen kan stellen over deze gegevens.

Anouk Elbers

Ik wist al op jonge leeftijd dat ik advocaat wilde worden, dus was een studiekeuze voor mij snel gemaakt. Er was wel 'n probleempje: ik zat op de mavo en voor deze functie heb je een afgeronde universitaire opleiding nodig. Dus ik had nog een lange weg te gaan: mavo-mbo-hbo en door naar de universiteit. Die lange studieloopbaan heb ik met diepe dalen en (hoge) pieken doorlopen.

De stap mbo-hbo was niet heel groot qua onderwijssysteem, maar wel qua vakinhoudelijke kennis. Ik kreeg het gevoel dat je op het hbo pas echt klaar werd gestoomd voor de arbeidsmarkt. Het hbo is echt een beroepsgerichte opleiding.

Door de verschillende stages die ik hier heb mogen lopen, kon je de theorie meteen in de praktijk toepassen. Na het afronden van mijn hbo-opleiding hbo-recht dacht ik echt dat ik met al mijn theoriekennis en competenties meteen als jurist aan de slag kon op de arbeidsmarkt. Maar mijn droom was nog altijd advocaat worden, dus ging ik toch nog voor de (pre)-master op de universiteit. Ik was opgeleid als jurist, kende de weg in het wetboek al, had stages gelopen en kennism gemaakt met de praktijk, dus dacht ik "die uni, die doe ik wel even..."

Nou, dat viel tegen! Met oplossingsgerichtheid (hoe los ik een probleem op) kom je op de universiteit echt niet ver. Daar ligt de nadruk veel meer op wetenschappelijk onderwijs, het analyseren en kritisch bekijken van verschillende theorieën. De theoretische kennis, die ik in mijn mbo- en hbo-studie had opgedaan, leerde ik op de universiteit verder ontwikkelen en wetenschappelijk onderbouwen. Door het generen van deze nieuwe kennis en het wetenschappelijk onderzoek leer je vragen te stellen en in grotere verbanden te denken. Met een universitaire studie ga je niet zozeer uit van een probleem, maar vraag je je af, hoe dat ontstaan is, vergelijk je meerdere theorieën met elkaar en analyseer je het om daarna eventueel tot een oplossing te komen. Door deze verdieping was ik voor mijn gevoel pas echt klaar voor de arbeidsmarkt.

Uiteindelijk heb ik met een lach en een traan mijn meertitel op de universiteit behaald. Daarna heb ik in de advocatuur een baantje weten te bemachtigen en kon ik meteen al proeven aan dit juridisch bestaan. Ik heb wat ervaring op kunnen doen en heb uiteindelijk de stap gezet mijzelf via de rechtbank te laten beëdiggen tot advocaat(-stagiaire). Na al die studie jaren en dat harde werken kwam mijn grootste droom uit: eindelijk advocaat! Niet heel veel later spatte deze droom uiteen, het advocatenbestaan paste totaal niet bij mij...! Ik voelde mij er helemaal niet op mijn plek.

Tijdens mijn studie heb ik veel stages gelopen, interessante mensen mogen ontmoeten en uiteenlopende (juridische) functies gezien, die je met de studie Nederlands recht kunt vervullen. En altijd mijn droom voor ogen gehouden. Nu heb ik er af en toe wel spijt van, dat ik steeds zo aan mijn droom heb vastgehouden. Desondanks kijk ik met enorm veel trots terug op mijn studieloopbaan. Ik heb nu een mega-interessante, uitdagende baan bij een gemeente. Die zou ik zonder al mijn bagage aan kennis, persoonlijke ontwikkeling en doorzettingsvermogen zeker niet kunnen vervullen.

De boodschap die ik jonge studenten wil meegeven is, dat je je toekomst niet tot in de puntjes kunt uitstippelen. Kijk wat er op je pad komt en maak een keuze die je bij je past, want niets is leuker dan van je hobby je werk kunnen maken!

Anouk Elbers behaalde in 2001 haar mavodiploma aan het Maaslandcollege te Oss en studeerde, na mbo-administratief juridisch medewerker openbaar bestuur en hbo-rechten gevolgd te hebben, in 2013 als meester in het Nederlands recht af aan de Universiteit van Tilburg. Op dit moment is zij werkzaam bij een gemeente.

DEFICIËNT, WAT NU?

Je hebt een leuke studie gevonden, maar nu zie je dat je niet het juiste profiel en/of het juiste vak in het vrije deel hebt gekozen. Ofwel: je bent deficiënt.

Er zijn maar enkele studies waar je kunt starten met een deficiëntie. Voor bijna alle studies, ongeacht of er sprake is van decentrale selectie, geldt dat je voor de start van de opleiding de deficiëntie moet hebben weggewerkt. Dat kan in een tussenjaar of in de zomervakantie, nog voor de start van de studie.

Zo kun je een deficiëntie wegwerken:

- je schrijft je in bij een vavo (volwassenenonderwijs) om een deelcertificaat te halen voor het ontbrekende vak.
- je bereidt jezelf voor door middel van zelfstudie of afstandsonderwijs (LOI, NHA, NTI) en doet staatsexamen in het ontbrekende vak. Meld je aan voor het staatsexamen vóór 1 januari via www.duo.nl.
- je schrijft je in bij de centrale commissie-voortentamens (CCVX) via www.ccvx.nl en zoekt een instituut dat je kan voorbereiden op het examen of je bereidt je voor via zelfstudie (zie voor meer informatie elders op deze pagina).
- hogescholen en universiteiten bieden soms (zomer-)cursussen aan om die deficiëntie weg te werken, zodat je aan het begin van het studiejaar op niveau aan je studie kunt beginnen.

Vraag:

Ben ik verplicht een financiële bijdrage voor de decentrale selectie of de matchingsactiviteit te betalen, als de instelling waar ik wil gaan studeren, daarom vraagt?

Antwoord:

Nee. Volgens de Wet op het hoger onderwijs mag het niet en voormalig minister Bussemaker heeft de instellingen hier ook nog eens op gewezen in een brief die ze op 16 november 2016 aan alle instellingen heeft gestuurd. Als er wel geld wordt gevraagd, kun je de instelling wijzen op artikel 7.50 uit de Wet op het hoger onderwijs. Mocht je echt niet mee kunnen doen aan de selectie of matchingsactiviteit als je weigert te betalen, betaal dan, maar vraag bij je decaan om de voorbeeldbrief waarmee je bezwaar kunt maken en waarmee je het geld terug kunt vragen.

Centrale commissie-voortentamens (CCVX)

De centrale commissie-voortentamens is een samenwerkingsverband van de Nederlandse universiteiten. Er zijn vier commissies, namelijk voor biologie (CCVB), natuurkunde (CCVN) scheikunde (CCVS) en wiskunde (CCVW). Samen heten ze CCVX. In het algemeen toetst de CCVX de kennis van een kandidaat met een schriftelijk examen dat afgelegd moet worden, voordat hij met de studie mag beginnen. Daarom wordt dit examen voortentamen genoemd. Als je deelneemt aan decentrale selectie, kan het zijn, dat de betreffende opleiding eist, dat het voortentamen is afgelegd voordat je je inschrijft voor de decentrale selectie.

Per vak kan het voortentamen driemaal per jaar worden afgelegd (eind november/december, eind april en eind juli). Het bevat geen practicum. Wel maakt de gehele leerstof van het vwo deel uit van het tentamen, dus zowel de onderwerpen van het schoolexamen als de onderwerpen van het centraal examen. Aanmelden voor het tentamen kan tot 10 dagen voor het betreffende tentamen. De kosten bedragen circa € 100.

Eén van de instituten die training verzorgt ter voorbereiding op de CCVX-tentamens, is Boswell-Bèta in Utrecht. De docenten daarvan nemen zelf de zogenaamde James Boswellexamens af, die dezelfde status hebben, maar niet door alle opleidingen geaccepteerd worden. Informeer dit vooraf.

Een ander instituut dat trainingen verzorgt voor de CCVX-tentamens, is Wismon in Utrecht en Amsterdam.

Ook om deficiënties voor hbo-opleidingen weg te werken bieden Boswell-Bèta en Wismon cursussen aan, die met een examen worden afgesloten. Informeer vooraf bij de opleiding van je keuze of een Boswell-Bèta- of Wismon-certificaat geaccepteerd wordt.

Zie voor meer informatie: www.ccvx.nl, www.boswell-beta.nl en www.wismon.nl.

Daniëlle Vogels

Daniëlle Vogels is jongerencoach gespecialiseerd in studiekeuzebegeleiding en oprichter van het TussenjaarKenniscentrum, een onafhankelijke stichting zonder winstoogmerk.

Studiesucces en tussenjaar: kansen en gevaar

Een goed gefundeerde studiekeuze maken vergt veel tijd. En om succesvol te kunnen studeren in het hoger onderwijs heb je nog meer nodig dan alleen goede cijfers. Een tussenjaar biedt kansen om verschillende benodigdheden voor studiesucces te verzamelen of te versterken. Hieraan zijn natuurlijk risico's verbonden. Maar meteen doorstuderen na je eindexamen geeft ook geen garantie voor succes. Bij beide helpt een goede voorbereiding.

'Bezint eer ge begint' is een ouderwets gezegde dat nog steeds ellende kan voorkomen. Weinig doordacht aan een tussenjaar beginnen is niet verstandig. Maar het is ook niet slim om te gaan studeren zonder na te denken over de vraag, of jij je daarop zo goed mogelijk hebt voorbereid.

Tussenjaar kan de kans op studiesucces vergroten

Een studie in het hoger onderwijs succesvol doorlopen is niet makkelijk. Ongeveer een kwart van de universitaire studenten is na vijf jaar nog geen master. En in het hoger beroepsonderwijs heeft ongeveer de helft van alle studenten na vijf jaar nog geen diploma.

Bijna een op de drie eerstejaars stopt binnen enkele maanden met de studie waar hij zelf voor koos. Gevolg: de rest van dat jaar een vraagteken: gamen, werken, op de bank hangen, een nieuwe studie zoeken...? Stoppen met een studie levert naast financiële vaak ook emotionele schade op, merkte ik aan jongeren, die naar mijn coachpraktijk kwamen. De meesten van hen liepen een deuk in hun zelfvertrouwen op, omdat zij - om welke reden dan ook - hun studie niet succesvol konden afronden.

Een tussenjaar levert niet automatisch minder kans op studie-uitval op. Uit cijfers van het Ministerie van Onderwijs blijkt dat studenten, die voor een tussenjaar hadden gekozen, gemiddeld ongeveer even lang over hun studie doen en ongeveer even vaak switchen en uitvallen als degenen, die meteen doorstudeerden na hun eindexamen. Maar die cijfers laten niet zien hoe het op de middelbare school met hen ging. En ook is niet gekeken naar de wijze waarop dat tussenjaar was ingevuld.

Hiernaar zijn nog weinig wetenschappelijke onderzoeken verricht. Maar ook als hier wel veel over bekend zou zijn, geeft dat geen antwoord op de vraag, wat voor jou persoonlijk het best is: meteen doorstuderen of een tussenjaar? En geen antwoord op de vraag, hoe jij een eventueel tussenjaar het best zou kunnen invullen.

In de nieuwe digitale gids *Studiesucces en tussenjaar: kansen en gevaar* beschrijf ik, hoe een tussenjaar kansen biedt om de volgende benodigdheden voor succesvol studeren in het hoger onderwijs te verzamelen of versterken:

1. motivatie om te studeren;
2. goed gefundeerde studiekeuze;
3. discipline en doorzettingsvermogen;
4. zelfstandigheid;
5. studievaardigheden;
6. goede psychische gezondheid;
7. geld.

Risico's van een tussenjaar zijn onder meer, dat je deze periode te weinig zinvol invult, zodat je hierna nog steeds niet weet, wat je wilt studeren, of alsnog een niet goed gefundeerde studiekeuze maakt. Een goede voorbereiding kan helpen deze risico's te beperken en een tussenjaar zo in te vullen, dat dit jouw kans op studiesucces vergroot.

Overzichten van mogelijkheden, tips en bovengenoemde gids zijn te vinden op www.tussenjaarkenniscentrum.nl

HIERONDER EEN PAAR TIPS DIE JE KUNNEN HELPEN BIJ HET VORMGEVEN VAN EEN TUSSENJAAR.

- tip** Denk na over een goede besteding van je tijd. Ga werken, je rijbewijs halen, een taal leren, verleen mantelzorg of maak een grote buitenlandse reis.
- tip** Maak concrete plannen en schrijf die op. Kijk er zo af en toe eens naar. Vul je je tussenjaar zoals je gedacht had of ben je van idee veranderd?
- tip** Ga niet een heel jaar 'onder je niveau' werken. Natuurlijk, werken betekent geld verdienen en je leert veel over jezelf en over hoe het eraan toe gaat op de werkvloer. Maar blijf niet hangen in baantjes die eigenlijk niet bij je passen.
- tip** Overweeg ook eens vrijwilligerswerk, bijvoorbeeld in de studierichting die jij misschien gaat kiezen. Past dit werkveld bij je?
- tip** Stel jezelf de vraag: wil ik eigenlijk wel studeren? Of ga ik liever werken, een eigen bedrijf starten?
- tip** Kies je voor studeren? Houd dan tijdens je tussenjaar de focus op de studiekeuze. Bezoek open dagen en meeloopdagen. Vergeet bijvoorbeeld niet je op tijd aan te melden!
- tip** Verdiep je ook in bijzondere opleidingen en minder voor de hand liggende hbo's en universiteiten. Er zijn veel meer mogelijkheden dan je denkt.
- tip** Als je niet tot een studiekeuze kunt komen, zoek dan een coach. Sommige onderwijsinstellingen hebben programma's om je te helpen bij je studiekeuze.
- tip** Willen je ouders meer weten over een tussenjaar? Wijs ze op www.studiekeuzekind.nl.

European Voluntary Service (EVS)

Met European Voluntary Service (EVS) kunnen jongeren tussen de 17 en 30 jaar gesubsidieerd vrijwilligerswerk doen in Europa of een van zijn partnerlanden. European Voluntary Service biedt hun de mogelijkheid met subsidie langere tijd in het buitenland te verblijven. Er zijn geen eisen qua opleidingsniveau, diploma's of vaardigheden, mits je kunt aantonen gemotiveerd te zijn om twee tot twaalf maanden fulltime vrijwilligerswerk te gaan doen. De subsidie voor EVS wordt niet verstrekt aan de jongere, maar aan de organisatie die die jongere uitzendt. Die zorgt ervoor dat de EVS-er een taalcursus kan volgen en van onderdak, voedsel, begeleiding, ziektekostenverzekering en zakgeld wordt voorzien. Ook de reiskosten worden grotendeels vergoed uit de subsidie.

Hoe meld je je aan?

- Zoek een coördinerende of zendorganisatie via de Europese Jongeren Site http://europa.eu/youth/volunteering/evs-organisation_nl. Hier staat een overzicht van erkende Nederlandse zendorganisaties.
- Op deze zelfde site vind je een overzicht van vrijwilligerswerkprojecten: http://europa.eu/youth/volunteering/project_nl
- Schrijf motivatiebrieven en reageer op vacatures. Een zendorganisatie kan hierbij helpen.
- Als een gastorganisatie een jongere uitkiest, regelen de zendorganisatie en gastorganisatie samen de subsidieaanvraag. Ongeveer drie maanden na de deadline gaat het project van start.

10 TIPS

om succesvol thuis te studeren

Kun jij wel wat tips gebruiken om je aandacht bij je studie te houden nu het onderwijs online is gegaan? Lees dan onderstaande tips van het lectoraat Studiesucces. Deze tips zijn samengesteld op basis van wetenschappelijke inzichten uit de cognitieve psychologie, neuropsychologie en onderwijskunde en uit onze eigen onderzoeken naar motivatie, stress, bevoegdheid en studie-uitval. Heb jij een online studietip die je wilt delen, mail deze naar studiesucces@inholland.nl of twitter [@Inhstudiesucces](https://twitter.com/Inhstudiesucces).

1

Je brein in startmodus

Door rituelen stel je je brein alvast in op een startklare modus, je conditioneert je brein in zekere zin en zegt 'we gaan zo aan de slag'. Als je een ritueel kiest dat direct nuttig is voor je studie, bijvoorbeeld je bureau opruimen, dan sla je twee vliegen in één klap. Een ritueel kan ook zijn dat je kort je favoriete website checkt of een (meditatie) oefening doet en daarna aan de slag gaat.

5

Wees realistisch

De één kan makkelijker thuis studeren dan de ander. Zeker als er meer personen tegelijkertijd thuiswerken (huisgenoten/familie), kan dit een uitdaging zijn. Stem met elkaar af wanneer er bijvoorbeeld online colleges zijn en wees niet te streng voor jezelf als je even tijd nodig hebt om te wennen aan de nieuwe situatie.

8

Neem actief deel aan digitale colleges en werkgroepen

Studenten die alle (werk)colleges en lessen volgen én de lessen voorbereiden, halen hogere cijfers, hebben minder herkansingen nodig en behalen meer studiepunten. Het beste dat je kunt doen! Deze tip geldt uiteraard ook voor leren in een online leeromgeving. Doe mee, doe het samen.

2

Een opgeruimd hoofd

Een opgeruimd hoofd zorgt voor een betere concentratie. Stapels werk op je werkplek kunnen afleiden, omdat je ziet wat je allemaal nog moet doen. Opruimen van je bureau geeft dan ook een opgeruimd hoofd. Verder geven 'to-do's' die constant door je hoofd vliegen, veel onrust. Geef deze een plek in de tijd door ze op te schrijven in je agenda. Of schrijf ze op een takenlijst. Je onderbewuste vindt ze dan af als 'gedaan'. Daarnaast kunnen lijstjes helpen om de dag in te delen en taken te prioriteren.

6

Eet, slaap, drink, herhaal

Onmisbaar om effectief thuis te kunnen studeren zijn een goede nachtrust, gezonde voeding en voldoende drinken. Je prefrontale cortex (het gebied waarmee je informatie verwerkt en beslissingen neemt) heeft voldoende rust nodig en dat bereik je met zo'n acht uur slaap per nacht. Ook blijkt uit onderzoek dat voldoende vochtinname goed is voor je concentratie. Een vochttekort van 5% zorgt al voor een afname van je concentratie met 25%! Bovendien hebben water en thee een positief effect op de werking van neurotransmitters in je hersenen. Koffie en energiedrankjes zorgen alleen voor een tijdelijk effect, dus daar heb je minder aan.

9

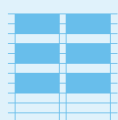

Doe het samen en houd contact

Maak samen goede afspraken over wie wat doet en wanneer jullie online aan het werk gaan. Maak ook duidelijke afspraken over wanneer jullie contact hebben. Voor samenwerken zijn er diverse online tools (zie praktische tips). Houd tevens contact met je docenten en studieloopbaanbegeleider en doe mee met online hangouts/vergaderingen/sociale events.

"Let een beetje op elkaar"
(Mark Rutte, 16 maart 2020)

3

Systematisch en regelmatig studeren

Deel je dag op in blokken en neem regelmatig pauze. Een goede methode om dit te doen is de pomodorotechniek. Je verdeelt blokken van 25-50 minuten geconcentreerd werken af met korte pauzes. Na enkele blokken volgt een langere pauze. Onze maximale spanningsboog is overigens 50 minuten. Dus als je dat kunt, dan werk je optimaal.

7

Beweeg!

Regelmatig sporten of bewegen is cruciaal voor je gezondheid en concentratie. Uit verschillende onderzoeken blijkt dat bewegen, al tussen de 10 en 40 minuten, positieve effecten laat zien. Zelfs een korte, stevige wandeling kan al een positieve invloed hebben. Zo versterkt beweging je concentratie hierna tot wel 3 uur. Daarnaast vergroot beweging het zelfvertrouwen in je kunnen om (lastige) taken af te ronden, zorgt het voor minder stress en een betere nachtrust. Win-Win dus!

Veel (sport) scholen bieden online mindfulness, fitness en yoga courses aan. Plan elke dag deelname aan een online course in en stimuleer minimaal elke dag één medestudent om dat ook te doen (doe het samen).

10

Vragen om hulp is geen zwakte

Er wordt van je verwacht dat je in staat bent om zelfstandig te studeren. Trek echter op tijd aan de bel als je vastloopt. Afhankelijk van waar je tegenaan loopt (inhoudelijk, motivatie, stress) kun je altijd bij je studieloopbaanbegeleider, medestudenten of een decaan terecht. Bied elkaar steun en moedig elkaar aan; een luisterend oor is vaak al voldoende.

Nog enkele praktische tips

- Let op je houding bij langdurig achter een beeldscherm zitten.
- Sluit alle online applicaties die je niet gebruikt af, voordat je inlogt bij een online college.
- Ga minimaal een uur voordat je gaat slapen offline. Meer info.
- Gebruik een Kanban planmethode. Een Kanban planbord laat in één oogopslag zien wat je nog moet doen, en wat je al gedaan hebt.
- Trello is een handige online samenwerkingsapp, omdat je precies kunt zien wie waaraan werkt.

Omgaan met afleiders

In je eentje studeren kan een uitdaging zijn. Je kunt makkelijk 'vluchten' in social media of Netflixen. Zie onze infographic met 10 tips voor meer focus, minder afleiding en betere prestaties. Daarnaast kan het handig zijn om naar een digitale studieruimte te gaan: je ziet daar anderen die ook studeren (bijv. Study Vibes). Zo kun je elkaar motiveren en stimuleren.

Studiekosten

Hoe betaal je die?

Wie een studie met succes afrondt, vergroot zijn kansen op de arbeidsmarkt, op een afwisselende, uitdagende baan met een goed salaris, aanzienlijk. Maar ook voor studenten geldt sinds september 2015: de cost gaet voor de baet uyt.

Met dit oud-Hollandse gezegde uit de VOC-tijd wordt bedoeld, dat je eerst moet investeren om er later profijt van te hebben. Wie wil gaan studeren, moet vaak een lening aangaan om een deel van de studiekosten te betalen. En wie leent, moet terugbetalen...

In dit hoofdstuk alles over studeren en geld.

STUDIEFINANCIERING

In Nederland heb je als student recht op studiefinanciering. Daarmee kun je je collegegeld, in het studiejaar 2020/2021 vastgesteld op € 2143,-, en boeken betalen, maar ook kosten voor bijvoorbeeld kamerhuur, voeding en verzekeringen.

Sinds de invoering van het leenstelsel bestaat studiefinanciering voor hbo en universiteit uit vier onderdelen:

- studentenlening
- aanvullende beurs
- studentenreisproduct
- collegegeldkrediet.

Lening, reisproduct en collegegeldkrediet zijn er voor iedereen. De aanvullende beurs is afhankelijk van het inkomen van je ouders.

De studentenlening en het collegegeldkrediet zijn leningen. Je betaalt er rente over en je moet ze na je studie terugbetalen. De rente loopt direct na de maand dat je de lening hebt gekregen, het rentepercentage over een lening verschilt per kalenderjaar. In 2020 is het percentage 0%.

De aflosperiode is 35 jaar. Het maandbedrag is afhankelijk van de hoogte van je studieschuld én van je inkomen. Verdien je minder dan het minimumloon, dan hoeft je niet af te lossen. Je betaalt maandelijks nooit meer dan 4% van het inkomen boven het minimumloon terug, maar je kunt er altijd voor kiezen sneller af te lossen.

Als je leent, bouw je dus studieschuld op. Wil je in de toekomst een huis kopen? Houd er dan rekening mee dat die studieschuld kan meetellen in de berekening van de hoogte van je hypotheek.

Het studentenreisproduct en de aanvullende beurs zijn eigenlijk ook leningen, maar die kunnen een gift worden. Je moet dan binnen tien jaar, gerekend vanaf je eerste maand studiefinanciering, je diploma halen. Haal je geen diploma, dan moet je alles terugbetalen. Behalve de aanvullende beurs in de eerste vijf maanden van je studie, die mag je altijd houden. Voor de meeste studies kun je maximaal zeven jaar studiefinanciering krijgen.

STUDIEFINANCIERING AANVRAGEN

- Zorg dat je een DiGiD met sms-controle hebt
- Log in op mijn.duo.nl.

Verder wijst het aanvragen van studiefinanciering zich vanzelf.

STUDENTENLENING

Het bedrag dat je wilt lenen, bepaal je zelf, maar er is wel een maximumbedrag: vanaf september 2020 is dat € 897,56 per maand. Als je een aanvullende beurs krijgt, is het bedrag dat je kunt lenen lager, want het totale bedrag (lening + aanvullende beurs) is maximaal € 897,56.

Je kunt ook niets lenen, want lenen is niet verplicht. Ook als je niets leent, kun je wel een aanvullende beurs ontvangen en het studentenreisproduct aanvragen.

COLLEGEgeldKREDIET

Bovenop het bedrag dat je leent, kun je ook nog collegegeldkrediet krijgen. Dit is in 2020-2021 € 178,58 per maand en wordt in 2021-2022 € 180,67 per maand. Hiermee kun je je collegegeld in termijnen betalen. Het totale bedrag dat je per maand kunt ontvangen, is dus in 2021-2022 waarschijnlijk € 1078,23 (€ 897,56 + € 180,67). Maar voor eerstejaarsstudenten is van af studiejaar 2018-2019 het collegegeld gehalveerd (zie ook de infographic op pagina 31). Dat betekent dat ook het collegegeldkrediet gehalveerd wordt. Het collegegeldkrediet is dan in 2021-2022 € 90,34 per maand. Per maand ontvangt een eerstejaars student dus maximaal € 887,90.

AANVULLENDE BEURS

De hoogte van de aanvullende beurs is afhankelijk van het inkomen van je ouders. Daarbij wordt gekeken naar het belastbare inkomen van twee jaar geleden (in 2021 dus naar 2019). Het maximale bedrag is € 403,17 per maand. Het is ingewikkeld te berekenen, of je in aanmerking komt voor de aanvullende beurs en wat dan de hoogte is van het bedrag. Bij die berekening wordt namelijk ook gekeken naar het aantal broers en zussen, dat je ouders nog 'in de kost' hebben.

Denk niet te snel dat je ouders te rijk zijn! Op de site van DUO, www.duo.nl staat een rekenhulp. Daar kun je zelf berekenen of je in aanmerking komt voor een aanvullende beurs. Je eventuele recht op een aanvullende beurs geldt gedurende de nominale studieduur van je opleiding (bachelor plus master). Doe je er langer over, dan kun je wel nog drie jaar lenen: € 963,59 per maand, plus het bedrag voor collegegeldkrediet.

STUDENTENREISPRODUCT

Voor het studentenreisproduct wordt in 2020 € 98,72 euro per maand gerekend, ook als je het hebt aangevraagd, maar niet of nauwelijks hebt gebruikt. Je hebt recht op dit product gedurende de nominale duur van je opleiding plus een jaar. Duurt je studie vier jaar en doe jij er langer over, dan kun je dus vijf jaar gebruikmaken van het studentenreisproduct. De totale lening is dan € 5.923. Als je niet binnen tien jaar een diploma haalt, moet je die € 5.923 terugbetalen.

STUDIEFINANCIERING SCHOLIEREN 18+

Als je zakt, probeer je natuurlijk alsnog je diploma te halen. Als je 18+ bent, heb je recht op een 'tegemoetkoming voor scholieren'. De tegemoetkoming is een gift en bestaat uit een basistoelage (€117,20 per maand voor als je thuis woont en € 273,26 als dat niet

het geval is) en eventueel een aanvullende toelage van maximaal € 88,95 per maand (afhankelijk van het inkomen van je ouders). Je ontvangt de tegemoetkoming als je onderwijs volgt aan een dagschool, maar ook als je middelbare school jou 'gedetacheerd' of uitbesteed heeft bij een vavo. Het maakt dan niet uit hoeveel vakken je volgt.

Ben je 18+ en heb je je zelfstandig ingeschreven aan een vavo, dan kom je niet in aanmerking voor de tegemoetkoming scholieren, maar mogelijk wel voor een tegemoetkoming in de schoolkosten. Op www.duo.nl vind je meer informatie.

STUDIEFINANCIERING IN HET BUITENLAND

Studielening

Als je in het buitenland gaat studeren of tijdelijk stageloopt, kun je je studielening meenemen. Ook een eventuele aanvullende studiebeurs kun je in het buitenland ontvangen. De studie moet wel erkend zijn en vergelijkbaar met een Nederlandse universitaire studie of hbo-opleiding.

Studenten OV

In het buitenland heb je niets aan je Nederlandse studentenreisproduct voor het openbaar vervoer. Gelukkig is geregeld dat je in plaats van dat reisproduct een vergoeding kunt krijgen. Op www.duo.nl vind je meer informatie.

Beurs

Een studie in het buitenland is vaak duur. Je hebt meer reiskosten en vooral collegegelden kunnen erg hoog zijn. Met een Nederlandse studielening kom je niet zo ver. Je kunt wel proberen om een buitenlandbeurs te krijgen. Kijk voor een (nagenoeg) volledig overzicht op www.wilweg.nl en www.beursopener.nl.

Ook zijn er fondsen die zich specifiek richten op studeren in de Verenigde Staten, zoals het Fullbright Center. Kijk hiervoor op <https://fulbright.nl/>. Ook op www.ustudy.eu is informatie te vinden over speciale programma's en studiebeurzen voor studeren (en topsporten) in de VS.

ZORGTOESLAG

Als je 18 bent, moet je ook zelfstandig verzekerd zijn voor zorgkosten. Dat is verplicht. Maar als je geen of een zeer laag inkomen hebt, krijg je van de overheid wel een bedrag terug. Dat bedrag varieert per jaar en is afhankelijk van wat je zelf eventueel verdient. In 2020 is dat € 104 per maand bij een inkomen van € 0 tot € 21.000. Voor studenten zijn er speciale voordelige zorgverzekeringen, die rond de € 100 per maand kosten. Ook kun je denken aan een groter vrijwillig eigen risico. Kortom, de zorgverzekering hoeft geen heel grote kostenpost te zijn. Vraag je zorgtoeslag aan op de site van de belastingdienst: www.belastingdienst.nl. Hiervoor heb je een DiGiD nodig.

WERKEN NAAST JE STUDIE

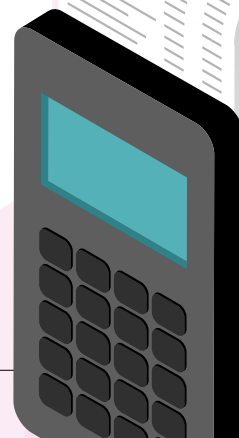
Veel studenten werken naast hun studie om aan (extra) geld te komen. Er is sinds de invoering van het sociaal leenstelsel geen limiet meer aan het bedrag, dat je mag verdienen. Maar je moet vanzelfsprekend niet te veel uren gaan werken, want dan komt er niets meer van studeren.

tip Denk niet dat nu meteen dat 'alles anders moet'. Aan het begin van je studie komt er al genoeg op je af en is het misschien niet verstandig direct aan een (nieuw) baantje te beginnen, als dat niet per se moet.

tip Denk eens aan een bijbaan die bij je studie past. Als je psychologie of pedagogiek studeert, kun je misschien als invalkracht bij een kinderdagverblijf werken of bijles geven aan middelbare scholieren. En als je kunstgeschiedenis of talen studeert, kun je proberen ergens als gids aan de slag te gaan.

tip Er zijn uitzendbureaus die zich speciaal richten op studenten, maar ook steeds meer hogescholen en universiteiten hebben hun eigen 'interne' uitzendbureau, bijvoorbeeld voor studenten geneeskunde, die als invaller werken op een afdeling in het ziekenhuis en op die manier relevante werkervaring kunnen opdoen.

tip Vul een aangifte inkomstenbelasting in, als op je loon sociale verzekeringsbijdrage en belasting is ingehouden. Deze kun je voor een groot deel terugvragen.

GRIP OP JE UITGAVEN EN INKOMSTEN

Als je gaat studeren, verandert er erg veel op financieel gebied. Wil je echt alles weten over je geldzaken tijdens je studie? Veel informatie hierover vind je op www.nibud.nl/consumenten/wat-kost-studeren. Of willen je ouders dat? Bestel dan de Geldwijzer Studenten via <https://winkel.nibud.nl/consumenten/geldwijzer-studenten>.

Hieronder vind je een overzicht met wat studenten gemiddeld uitgaven aan diverse zaken. De cijfers zijn gebaseerd op het Nibud Studentonderzoek 2017.

Maak zo'n begroting voor je zelf en bedenk hoe je dit aan de inkomstenkant gaat regelen. En lees vooral ook wat Jaap de Win hierover schrijft op pagina 32.

WEBINAR STUDIEFINANCIERING

Ook in schooljaar 2020/2021 verzorgt DUO, de Dienst Uitvoering Onderwijs, een webinar over studiefinanciering voor de eindexamenleerlingen havo/vwo en hun ouders. Een webinar is een live-uitzending via internet, waarin een panel zaken uitlegt en je via chat direct vragen kunt stellen. Je moet je daarvoor wel aanmelden.

Algemene informatie over studielening, aanvullende beurs en ov-reisproduct wordt gegeven op **donderdag 1 oktober 2020** om 19.30 uur. De uitzending duurt ongeveer drie kwartier.

Het webinar is ook na de uitzending nog te bekijken. Eventuele vragen worden dan per mail beantwoord.

BEGROTING HBO EN WO

<i>Uitgaven</i>	<i>thuiswonend</i>	<i>uitwonend</i>
Huur (inclusief energie, water, televisie en internet)		417
Collegegeld	181 / 91*	172 / 86*
Zorgverzekering	106	106
Overige verzekeringen (bijv. aansprakelijkheidsverzekering, inboedelverzekering, reisverzekering)	14	20
Telefoon	25	26
Contributies en abonnementen (voor studie- of studentenvereniging, sport, krant/tijdschrift, muziek)	26	26
Studiekosten (studieboeken en benodigdheden voor de studie)	58	58
Vervoer (fiets, scooter, auto, ov, naast studentenreisproduct)	75	63
Kleding en schoenen	53	47
Vrijtijdsuitgaven (ontspanning, uitgaan, sport)	146	146
Grote aankopen (laptop, apparaten, meubels)	87	74
Boodschappen	63	181
Diversen (cadeaus, accessoires, sigaretten, goede doelen etc.)	38	41

* Vanaf 2018-2019 betalen eerstejaarsstudenten de helft van het collegegeld, dus in het studiejaar 2020/2021 € 90,33 per maand.

872 / 782*

1386 / 1296*

Collegegeldverlaging: wat geldt voor jou?

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

1 jaar halvering collegegeld

Start je voor het eerst
aan een deeltijd, duale of
voltijd associate degree
of bachelor aan
een hogeschool of
universiteit?

- ✓ In het eerste jaar betaal
je de helft van het
wettelijk collegegeld.

Halvering collegegeld bij lerarenopleiding

Start je met een Pabo of tweedegraads
lerarenopleiding?

- ✓ In de eerste twee jaar betaal je de helft van
het wettelijk collegegeld.

Heb je voor een andere opleiding al
halvering van het collegegeld gehad?
En begin je nu met een lerarenopleiding?

- ✓ Voor jou geldt een extra jaar halvering van
het wettelijk collegegeld.

Geen verlaging collegegeld

Je komt niet in
aanmerking als je:

- Vóór september 2018
ingeschreven bent
geweest voor een
hogeschool of universiteit.
- Instellingscollegegeld
betaalt.
- Een opleiding volgt in
het niet-bekostigd
onderwijs of deelneemt
aan het experiment
vraagfinanciering.

Kijk voor meer informatie op: bit.ly/halveringcollegegeld

WETTELIJK COLLEGEgeld EN INSTELLINGScollegegeld

Er zijn twee soorten collegegeld: het wettelijk collegegeld en het instellingscollegegeld. De meeste studenten betalen het wettelijk collegegeld. Voor het studiejaar 2020-2021 is dat € 2.143, voor 2021/2022 € 2.168. De overheid bepaalt jaarlijks de hoogte van het wettelijk collegegeld.

In sommige gevallen betaal je instellingscollegegeld, bijvoorbeeld wanneer je aan een particuliere instelling studeert. Instellingen bepalen zelf de hoogte van het instellingscollegegeld. Dat is meestal (veel) meer dan het wettelijk collegegeld.

Halvering collegegeld voor eerstejaars!

Vanaf studiejaar 2018-2019 betalen eerstejaarsstudenten nog maar de helft van het wettelijk collegegeld. Dat is in 2020-2021 dan € 1.071. Deze maatregel is ingevoerd door de regering, omdat in 2015-2016 (het jaar van de invoering van het nieuwe stelsel van studiefinanciering) het aantal studenten leek terug te lopen. Omdat

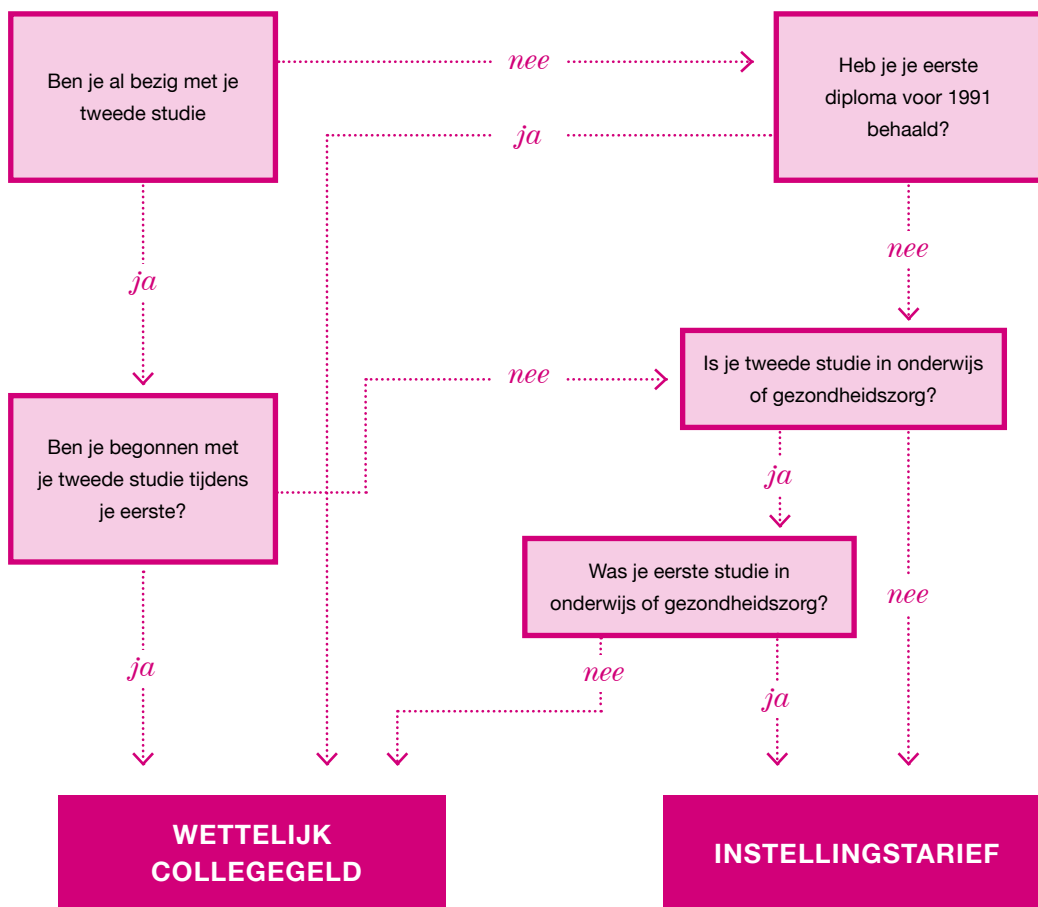
gedacht werd dat jongeren minder gingen studeren vanwege de financiële kant van de zaak en er maatschappelijk nogal wat protesten te horen waren over het nieuwe studiefinancieringsstelsel, dacht de regering dat het goed was om de drempel om te gaan studeren te verlagen door het eerst jaar het collegegeld te halveren. Voor studies die opleiden tot leraar geldt deze halvering ook voor het tweede jaar!

Tweede bachelor of master

Behalve voor particuliere opleidingen moet je ook instellingscollegegeld betalen als je een tweede bachelor of een tweede master gaat doen nadat je een vergelijkbaar diploma hebt behaald (zoals een bachelordiploma als je je inschrijft voor een bacheloropleiding of een masterdiploma als je je inschrijft voor een masteropleiding).

Hierop zijn uitzonderingen: als je al wel een (bachelor- of master-) graad hebt behaald, maar je voor de eerste keer een opleiding op

COLLEGEgeld VOOR EEN TWEEDE STUDIE

bron schema: studie-kosten.nl

het gebied van onderwijs of gezondheidszorg volgt. Of als je de tweede opleiding al bent gestart tijdens de eerste opleiding en deze, ook na het behalen van een graad voor de eerste opleiding, ononderbroken volgt.

Je hoeft geen (extra) collegegeld te betalen als je tijdens je studie vakken volgt van een andere opleiding (aan dezelfde of andere instelling), zolang je nog geen diploma hebt behaald.

Emma Tiggelaar

Een studie kiezen is hard werken: van open dag naar open dag, meeloopmomenten, voorlichtingen. En dan, aan het einde van een periode vol nieuwe indrukken en ontdekkingen, weet je het nog steeds niet. Tenminste, dat was bij mij het geval. Na de zoveelste open dag met studies waarvan ik niet wist of het was wat ik zocht, besloot ik een tussenjaar te nemen.

In mijn tussenjaar liep ik dertig stages. Elke week een inkijkje bij een ander bedrijf. Van drugsdealers pakken bij de politie, tot witwasaffaires bij de bank, en van de oliemagnaat door naar de milieubeweging. Dit alles om me in mijn studiekeuze te helpen. Mijn conclusie: kiezen kan best leuk zijn. Maar 'leuk' staat niet gelijk aan 'makkelijk'. Daarom hier wat ongevraagd advies van een keuzekneus:

- **Probeer dingen uit.** Er zijn ontzettend veel gave banen en studies. Wat een cliché, het spijt me, maar het is waar. Ook in mijn tussenjaar waren zowel de zaken op de Zuidas, als het onderzoeken van een hamster bij de dierenarts, gaaf. Wachten tot je de perfecte studie of bezigheid gevonden hebt, hoeft dus niet. Start gewoon met iets leuks, en probeer het uit.
- **Schakel anderen in.** Bedenk, iemand leeft op dit moment jouw eventuele toekomst. Het geluk is: de meeste mensen zijn best aardig. Doe er je voordeel mee! Stel alle vragen die je hebt, aan de persoon, die doet wat jij zou willen doen. Ook als die onbereikbaar lijkt. Iedereen heeft een e-mailadres.
- **Neem de tijd.** Vraag en mail zoveel mogelijk mensen en neem daar de tijd voor. De kans dat werkelijk iedereen iets 'saais' doet met zijn leven, is vrij klein. Dus kom je sowieso gave dingen tegen, die je misschien helpen in je studiekeuze.
- **Ten slotte: écht fout kiezen bestaat niet.** Een beetje onhandig kiezen of van studie wisselen? Ja dat wel. Maar ongeacht wat je doet, draait de aarde nog een rondje om de zon en komt het volgende jaar vanzelf. Nieuwe ronde, nieuwe kansen.

Emma Tiggelaar deed in 2018 eindexamen in alle profielen, op de GSG Guido in Amersfoort. Hierna organiseerde ze voor zichzelf een tussenjaar, waarin ze langs dertig verschillende bedrijven ging om daar een week mee te lopen. Ze schreef hier een blog over: www.30stagesineenjaar.nl. Inmiddels studeert ze Natuurkunde en Scheikunde aan de Universiteit Utrecht.

Jaap de Win

Jaap de Win is decaan en voorlichter van het DevelsteinCollege te Zwijndrecht en daarnaast penningmeester van de VvSL

Gratis geld bestaat niet

Studeren is een investering in je toekomst, ook financieel. Een investering, die ongeveer € 1000 per maand kost. Dat is misschien even schrikken: hoe ga je je studie betalen, hoe kom je aan dat geld? Het antwoord is eenvoudig: studiefinanciering van DUO! Alles over de maximale studielening, aanvullende beurs, het collegegeldkrediet en het studentenreisproduct kun je elders in deze *Studiekeuzespecial* lezen.

Daar vind je ook een overzicht van gemiddelde uitgaven van studenten. Bedenk dat het gemiddelden zijn. Je kunt hierop natuurlijk besparen. Studiematerialen via Marktplaats, downloads i.p.v. boeken en dan digitaal lezen of goedkoop printen enz. En realiseer je, dat jij (of je ouders) een deel van de kosten in dat overzicht nu ook al hebt: eten, drinken, sporten, telefoon, vakantie en ontspanning. Maak anders op basis van het overzicht een begroting voor jezelf!

Wie leent, moet terugbetalen

Het collegegeldkrediet en de studielening moet je terugbetalen, maar de terugbetaaleisen zijn soepel. Je begint pas ruim twee jaar na beëindiging van je studie met terugbetalen en je hebt er zo'n 35 jaar de tijd voor (35 jaar + 5 jaar waarin je mag opschorten). Bovendien hoef je per jaar niet meer te betalen dan 4% van het inkomen boven het minimumloon. Hierbij wordt gekeken naar het gezamenlijk inkomen van jou en je partner. Bij een belastbaar inkomen van € 35.000 per jaar komt dat neer op ongeveer € 600 per jaar (€ 50,- per maand) en bij een belastbaar inkomen van € 70.000 op ongeveer € 2000 per jaar (€ 167 per maand). Pas na 35 jaar wordt een eventuele restschuld kwijtgescholden. Maar ja, als je rond je 24ste afstudeert en dus na je 26ste begint met aflossen, ben je dan de 60 al ruim gepasseerd. Gelukkig schommelt de laatste jaren de rente rond de 0%. Alle betalingen aan DUO maken je schuld kleiner.

Toch is een waarschuwing hierbij wel op zijn plaats, want gratis geld bestaat niet! De rente van 0% van nu is net zo uitzonderlijk als de rente van ruim 12% in de jaren zeventig van de vorige eeuw. De rente op studieleningen, die telkens voor 5 jaar wordt vastgesteld, is gebaseerd op de vijf jaar lopende staatsleningen. Op lange termijn is rekenen met een rente van 4% beslist geen vreemde aanname. Zes jaar maximaal lenen levert een studieschuld op van € 70.000. Bij 4% is de jaarlijkse rente dan alleen al € 2.800. Bij een inkomen

onder de € 70.000 en een aflossingsbedrag van € 2.000 per jaar los je dan niks af, maar zit je tot je voorbij 60ste met een steeds groeiende studieschuld. De niet-betaalde rente wordt aan je schuld toegevoegd! Bovendien beperkt een studieschuld de mogelijkheid om geld te lenen voor het opstarten van een eigen bedrijf of de aankoop van een woning! En zelfs bij de huidige rente van 0% kost het je altijd nog zes jaar om een schuld van € 70.000 af te lossen als je elke maand €1000 daarvoor gebruikt. En zie maar eens €1000 per maand over te houden van je starterssalaris, als je ook nog de huidige torenhoge huur voor je woonruimte moet betalen, want woonruimte kopen, da's bij gebrek aan leenmogelijkheden geen optie.

Toch, als het je ontgaan is bij de economieles - of als je geen economie hebt gehad: studeren is en blijft een slimme investering in je toekomst. *De cost gaet voor de baet uyt.* Op life time-basis ben je met een studie financieel veel beter af dan zonder. En de voorwaarden voor lenen en aflossen bij DUO zijn zonder meer goed te noemen.

De keuze van een studie die bij je past, is ook vanuit financieel oogpunt belangrijk. Houd je schuld binnen de financiële perken. Leen alleen voor je studiekosten. Maak een financiële studieplanning, ga eens rond de tafel zitten met je ouders en kijk hoeveel zij aan je studiekosten kunnen en willen bijdragen.

En tenslotte: het bijverdienbedrag is onbegrensd. Als je naast 40 uur studie per week 20 uur aan bijbaantjes besteedt, houd je nog steeds genoeg vrije tijd over...! Ga wel op zoek naar baantjes die meer opleveren dan de minimumlonen, en bij voorkeur naar werk, dat gerelateerd is aan je studie. In de huidige economische situatie blijkt dat niet altijd even eenvoudig. Op het moment van dit schrijven zijn de studentenbijbaantjes in de horeca-, reis- en evenementensector bijna verdwenen, maar bijbanen in het uitvaartwezen en de thuisbezorgsector zijn booming. Zeg maar spierkracht in plaats van glimlach! Ook stagevergoedingen worden vaak minder riant in slechte economische tijden.

Als laatste: Vergeet niet de zorg- en eventuele huurtoeslag aan te vragen bij de belastingdienst!

Financieel slim

Studeren met een beperking

voorzieningen. Heb je moeite met studeren vanwege bijvoorbeeld dyslexie, ADHD, autisme of een chronische ziekte? Studenten met een functiebeperking kunnen in bepaalde situaties aanspraak maken op extra financiële voorzieningen. Bij wie regel je wat?

1

Meld je functiebeperking bij je hogeschool of universiteit. Gebruik de voorzieningen.

2

Bekijk bij DUO of je recht hebt op compensatie.

3

Check bij je gemeente of je recht hebt op toeslag.

Hogeschool of universiteit

- Universiteiten en hogescholen bieden aanpassingen en voorzieningen die studievertraging kunnen voorkomen, zoals extra tentamentijd. Daarom is het belangrijk dat zij weten van je beperking. Elke hogeschool of universiteit heeft ook een profileringsfonds. Als je vanwege je beperking studievertraging oploopt, kan je een aanvraag voor vergoeding doen bij dit fonds.
- Neem daarom contact op met je studentendecaan, studieadviseur of studieloopbaanbegeleider.

DUO

- Kijk eerst of je in aanmerking komt voor de aanvullende beurs, dat hangt onder andere af van het inkomen van je ouders. Je kunt ook geld lenen bij DUO. Bij terugbetaling wordt altijd gekeken naar je inkomen. Je mag 35 jaar over je terugbetaling doen.
- Mocht je vertraging oplopen door je beperking dan kun je mogelijk bij DUO verlenging aanvragen van bijvoorbeeld je ov-kaart of aanvullende beurs of van de diploma-termijn. Haal je dan je diploma dan kan 1.200 euro van je lening op basis van je bijzondere omstandigheden kwijtgescholden worden.
- De studentendecaan, studieadviseur of studieloopbaanbegeleider kent de mogelijkheden.

Gemeente

- Bij de gemeente waar je staat ingeschreven kun je een aanvraag doen voor individuele studietoelage. De hoogte van de toeslag hangt af van de gemeente.
- Check bij je gemeente het precieze bedrag en aan welke voorwaarden je moet voldoen.

ECIO

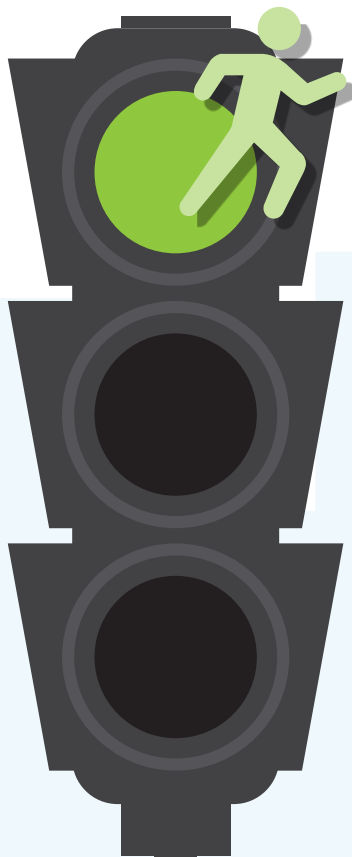
leren zonder belemmering

www.ecio.nl

in opdracht van Ministerie van OCW © juni 2020

Doorgaan, overstappen of stoppen

Wat kan, wat mag, wat moet?

The proof of the pudding is in the eating...

Hoeveel schoenen je ook aangepast hebt, pas als je erop gaat lopen, blijkt of ze echt comfortabel zitten. En hoeveel scooters je ook in de showroom bewonderd hebt, pas als je er een flink stuk op gereden hebt, blijkt hoe fel hij optrekt en hoe prettig hij stuurt. Dat geldt voor je vervolgopleiding net zo: hoeveel open dagen en proefstudeer- of meeloopdagen je ook bezocht hebt, pas als je eenmaal aan je opleiding bezig bent, kom je erachter, of die wel de juiste voor jou is.

Een routekaart voor als het heel goed, of juist goed fout gaat ...

OVERSTAPPEN

VAN HBO-PROPEDEUSE NAAR UNIVERSITEIT

Nog steeds bestaat de regeling, dat je van het hbo mag overstappen naar de universiteit, als je je propedeusejaar succesvol hebt afgesloten. Deze 'overstappers' hadden geen al te best imago, omdat die overstap in het verleden lang niet altijd vlekkeloos verliep. Er werd wat smalend gesproken over drie verliezers en geen winnaar: voor de student is het een drama, als de overstap mislukt en hij teleurgesteld terug moet naar het hbo; het hbo verliest een student met bovengemiddelde potentie en de universiteit ziet haar rendementscijfers kelderen.

De werkelijkheid is inmiddels anders: tegenover mislukte overstappen staan ook succesverhalen van hbo'ers, die in één + drie jaar hun universitaire bachelor haalden.

Extra eisen

Of een overstap succesvol verloopt, is sterk afhankelijk van het soort opleiding. Overstappen na het propedeusejaar van hbo-rechten naar Rechtsgeleerdheid aan de universiteit is met voldoende inzet vaak wel mogelijk, maar bij bijvoorbeeld

Werktuigbouwkunde is dit veel moeilijker. Sinds september 2014 is daarom het automatische recht op overstap afgeschaft en mogen universiteiten extra eisen stellen aan deze overstappers. Door entree-examens, toetsen en gesprekken met studenten in spe proberen zij te voorkomen dat studenten zonder voldoende academische bagage toch kunnen overstappen.

Mocht je een overstap na je propedeusejaar overwegen, oriënteer je dan tijdens dat eerste jaar bijtijds op de eisen en voorwaarden die de universiteit waar jij naar toe zou willen stelt.

VAN BACHELOR NAAR MASTER

Als je na drie jaar universiteit of vier jaar hbo je bachelor behaald hebt, moet je weer een keuze gaan maken: ga je een baan zoeken, de arbeidsmarkt op, of ga je je via een masteropleiding specialiseren? Deze specialisatiefase duurt voor de meeste studies één jaar, voor technische studies twee en voor medische studies drie jaar of meer, afhankelijk van de specialisatie die je kiest.

Oriënteren en vergelijken

Als je een master wilt gaan volgen, is het zaak nauwkeurig te kijken welke universiteit (of hogeschool) die master aanbiedt, die aansluit op jouw interesse en behoefte. Dat betekent dat je je al in het derde jaar moet gaan oriënteren.

Vergelijk meteen ook het collegegeld. Universiteiten en hogescholen mogen zelf de prijs van hun mastercurricula bepalen en het loont de moeite de kosten van dezelfde of vergelijkbare masteropleidingen aan verschillende opleidingsinstituten te vergelijken.

Schakelen

Hbo-studenten, die na het behalen van hun bachelor door willen gaan met een masteropleiding aan een universiteit, moeten bijtijds, meestal in het derde jaar al, beginnen met 'schakelen': ze volgen dan colleges, practica en werkgroepen om ervoor te zorgen, dat de aansluiting hbo-universiteit zo vloeiend mogelijk verloopt.

Er zijn ook mastertrajecten op het hbo zelf. Of je na het hbo een hbo- of universitaire master wilt gaan volgen, hangt vooral af van wat je met die masteropleiding wil gaan doen. Wil

je nog beter worden in het beroep waarvoor je bent opgeleid of wil je meer theorie en onderzoek als basis voor het uitoefenen van je vak? Een hbo-master wordt een professionele master genoemd, omdat deze gericht is op de uitoefening van een beroep. Hoewel een deel gericht is op onderzoek, ligt de nadruk toch op de kennisuitwisseling met de praktijk. Zo'n master zorgt voor verdieping en specialisatie of verbreding van de beroepsopleiding.

Er zijn verschillen tussen de professionele master en de universitaire master. Een universitaire master duurt meestal één of twee jaar. Een hbo-masteropleiding duurt een tot drie jaar en is in deeltijd te volgen en is (behalve die in het onderwijs en de zorg) meestal duurder dan de door de overheid bekostigde universitaire masters. Veel

professionele masters worden naast het werk in deeltijd aangeboden of duaal, in combinatie met het werk. Na het behalen van het diploma mag je je master noemen: MSc (master of science) of MA (master of arts) afhankelijk van welke studie je hebt gedaan.

Extra eisen

Nieuw is de ontwikkeling, dat universiteiten niet langer automatisch elke student met een passende bacheloropleiding in de masterfase accepteren. Er is dus geen sprake meer van een automatisch doorstroomrecht.

Steeds vaker stellen deze masteropleidingen eisen aan het niveau, dat de student in zijn bacheloropleiding heeft behaald: een krap zesje leidt tot afwijzing, een riante zeven tot toelating.

DOORGAAN

ECTS's of studiepunten

Het hoger onderwijs werkt met het European Credit Transfer System, ECTS's, gewoonlijk studiepunten genoemd. Voor het volgen van colleges, het deelnemen aan werkgroepen en practica, het met goed resultaat afleggen van examens/tentamens en het lopen van stages word je beloond met studiepunten, maximaal 60 per studiejaar.

1680 uur

Eén studiepunt staat voor ongeveer 28 studie-uren. Er wordt dus van je verwacht dat je per jaar $60 \times 28 \text{ uur} = 1680 \text{ uur}$ bezig bent met je studie, iets meer dan op de middelbare school met zijn 1600 uur gemiddeld.

Elke opleiding mag zelf bepalen, hoeveel studiepunten je moet hebben om door te mogen naar het tweede jaar. De meeste opleidingen leggen de grens om door te gaan naar het tweede jaar op zo'n 50, 52 studiepunten, maar er zijn er ook, die van hun studenten het volledige aantal studiepunten eisen: 60. De Erasmus Universiteit Rotterdam is daarvan een voorbeeld. Daar staat tegenover, dat je op deze universiteit onvoldoendes mag compenseren met voldoende.

Heb je voldoende studiepunten behaald, dan word je doorgelaten. Maar...je moet de ontbrekende studiepunten het jaar daarop wél halen. In het tweede jaar heb je het dus drukker.

STOPPEN

Negatief bindend studieadvies

Heb je in je propedeusejaar te weinig studiepunten behaald, dan geeft de opleiding jou een negatief bsa, een negatief bindend studieadvies. Dit advies kun je niet in de wind slaan, het is bindend: de

opleiding heeft geen vertrouwen meer in jou als student, je moet vertrekken. Je kunt een andere studie gaan zoeken of gaan werken. Het is verstandig zo gauw mogelijk een afspraak met de decaan of studiebegeleider van de universiteit of hogeschool te maken.

Vraag:

Kan ik na één jaar hbo doorstromen naar de universiteit?

Antwoord:

Niet altijd en zonder selectie. Doorstromen naar de universiteit, nadat je in één jaar je propedeuse aan een hbo-opleiding hebt behaald, is nog steeds mogelijk, maar opleidingen mogen er sinds het studiejaar 2013-2014 wel voorwaarden aan verbinden. De voorwaarden liggen meestal op het vlak van de verwantschap van de hbo- met de universitaire opleiding. Maar er zijn ook opleidingen die de eis stellen dat Nederlands en/of Engels op vwo-niveau zijn afgerond.

Komt jouw vooropleiding niet precies overeen met deze toelatingseisen, dan kun je eventueel wel worden toegelaten als je aan de aanvullende toelatingseisen voldoet. Neem contact op met de universiteit zelf.

Met een afgeronde hbo-opleiding of een vwo-diploma kun je, als je tenminste voldoet aan de gestelde toelatingseisen wat betreft profiel en/of vakken, altijd doorstromen van een hogeschool naar een universiteit.

Dit negatief bsa mag alleen in het eerste jaar van de opleiding gegeven worden.

Zelf stoppen met je studie

Zo rond Kerstmis, als je de eerste twee modules gevolgd hebt en de daarbij behorende examens of tentamens hebt afgelegd, weten de meeste studenten wel of ze de juiste keuze gemaakt hebben: is de studie wat ik ervan verwachtte, is die studie voor mij interessant en uitdagend genoeg, ben ik gemotiveerd genoeg om de minder leuke onderdelen voor lief te nemen, omdat de leukere nog moeten komen, kan ik het tempo en niveau aan?

Als je besluit met je studie te stoppen, is het verstandig zo gauw mogelijk een afspraak met de decaan of studiebegeleider van de universiteit of hogeschool te maken. Die kan, samen met jou, op zoek gaan naar een opleiding, die beter bij jou past. En mochten jullie er niet uitkomen, de decaan van je oude middelbare school wil je vast wel op weg helpen. Sommige hogescholen verzorgen opleidingen die in februari beginnen, zodat je nauwelijks studievertraging oploopt. Maar in de meeste gevallen zul je tot september moeten wachten voor een nieuwe start.

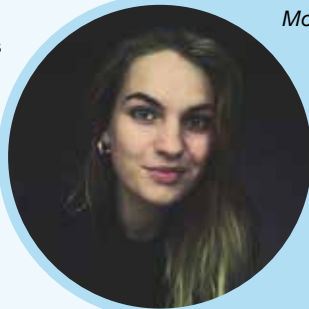
Uitschrijven of niet

Als je je uitschrijft, kun je niet langer gebruikmaken van de mogelijkheden tot lenen. Woon je thuis en kun je het je permitteren zonder lening verder te gaan, dan is het verstandig je uit te laten schrijven. Als je je aanvraag studiefinanciering in het eerste jaar uiterlijk per 1 februari stopzet en je hervat deze niet eerder dan het volgend studiejaar, hoeft je je aanvullende beurs, als je die krijgt, en je ov-reisproduct niet terug te betalen. DUO noemt dit de 1-februarieregeling. Een eventuele lening moet je natuurlijk wel terugbetalen. Woon je op kamers en wil je dat blijven doen, dan kun je overwegen ingeschreven te blijven staan. Je kunt dan blijven lenen, maar je betaalt ook je collegegeld door.

Behaal je je diploma wél binnen tien jaar, dan zijn je aanvullende beurs, als je die krijgt, en je ov-reisproduct automatisch veiliggesteld; die worden dan omgezet in een gift.

Let op! Als je je studiefinanciering stopzet, mag je ook je studentenreisproduct niet meer gebruiken. Zet je die niet op tijd stop, dan kun je een fikse boete krijgen.

Masu de Ridder

Momenteel doe ik de master Technical Medicine, meer specifiek de Medical Imaging and Interventions-track.

Hiervoor heb ik de bachelor Technische Geneeskunde gedaan. Ik ben nog steeds heel blij met mijn studiekeuze en deel dat proces graag, omdat het lange tijd voor mij niet duidelijk was, wat ik wilde gaan doen.

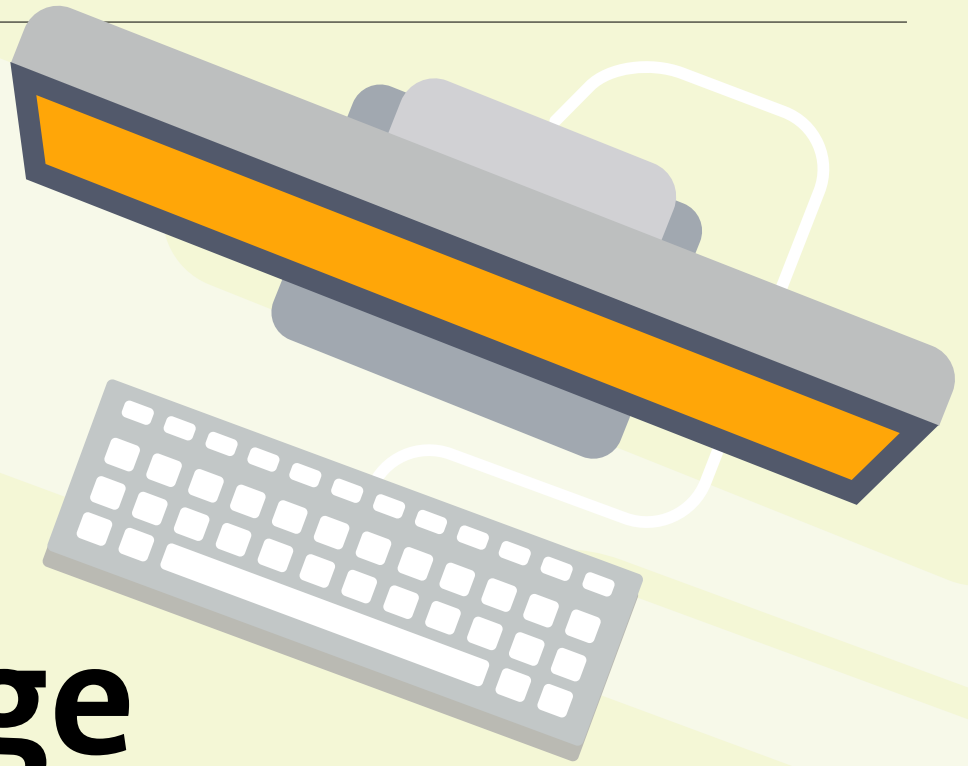
Ik heb in 2015 mijn vwo-diploma gehaald op 't Hooge Landt in Amersfoort. Daar werd je vanaf de vijfde klas gestimuleerd om naar open dagen te gaan. Mijn decaan en mentor wilden, dat je op tijd begon met je te oriënteren. Ik geloof niet dat ik toen naar veel opleidingen ben geweest. Niet omdat ik niet wilde, maar vooral omdat ik echt niet kon kiezen. Waar een aantal van mijn vrienden het lastig vond te kiezen tussen meerdere studies die ze leuk vonden, vond ik er bijna geen een leuk. Mijn NG&NT-profiel, met meerdere extra vakken, had ik om twee redenen gekozen: mijn voorkeur ging meer uit naar de bètavakken dan de alfa-, en ik kon met dit profiel vrijwel alles nog kiezen. Omdat ik echt nog geen idee had, leek dat me het beste.

In de zesde klas begon ik met het idee te spelen dat ik toch wel iets in de medische wereld zou willen doen. Dan hebben mensen het al snel over geneeskunde, zo ook ik. Ik kende mensen die dit studeerden in Utrecht en heb daar een meeloopdag gedaan. Ik vond de dag prima, maar kon nou niet zeggen dat ik razend enthousiast was. Kiezen voor geneeskunde voelde voor mij, alsof ik daarmee te weinig zou doen met de bètavakken. In ieder geval minder dan ik zou willen. Een vriendin van mij vertelde dat ze naar de open dag van de Universiteit Twente ging voor Technische Geneeskunde en vroeg of ik meeding. Na deze open dag heb ik daar ook een meeloopdag gedaan en zo ben ik uiteindelijk bij mijn studiekeuze gekomen.

Ik ben erachter gekomen dat deze studie mij voldoening geeft door het feit, dat dit een studierichting is met veel nadruk op innovatie in de zorg. Daardoor heb ik het idee meer eigen inbreng te hebben in mijn werkgebied.

Zoals gezegd zit ik nu in de masterfase. Ik ben ik momenteel stage aan het lopen in Amsterdam en heb ontzettend veel leuke stageopdrachten, waar ik uit kan kiezen. Maar het is vooral leuk te zien hoe mensen je bijdrage in het ziekenhuis nu al kunnen waarderen.

Masu de Ridder behaalde in 2015 met het profiel NG/NT haar vwo-diploma aan 't Hooghe Landt in Amersfoort, onderdeel van het Meridiaan College. Na haar bachelor Technische Geneeskunde is ze nu bezig aan de master Technical Medicine, track Medical Imaging and Interventions, aan de University of Twente.

Handige webadressen

Bij hoofdstuk 1

KIEZEN, HOE DOE JE DAT?

ALGEMEEN

- [icares.com](https://www.icares.com) → portalsite naar 60.000 opleidingen in 118 landen met gratis studiekeuzetest
- [keuzegids.nl](https://www.keuzegids.nl) → site waar je de enige onafhankelijke consumentengids die de kwaliteit van alle opleidingen beoordeelt en vergelijkt, kunt bestellen; mogelijk heeft je school een online abonnement of een papieren versie in de mediatheek; informeer bij je decaan
- [studiekeuze123.nl](https://www.studiekeuze123.nl) → compleet overzicht voor studiekeuzers die het nog niet weten of het al wel weten, maar specifieke vragen hebben; hier vind je ook alle open dagen en natuurlijk een interresetest!
- [studeermeteenplan.nl](https://www.studeermeteenplan.nl) → site van de Rijksoverheid met veel informatie om je voor te bereiden op een studie in het hoger beroeps of wetenschappelijk onderwijs
- [Studiekeuzekind.nl](https://www.studiekeuzekind.nl) → blog met artikelen over het kiezen van studies en alles wat er mee samenhangt, m.n. bedoeld voor ouders
- [iso.nl](https://www.iso.nl) → het Interstedelijk Studenten Overleg is de grootste landelijke studentenorganisatie van Nederland en behartigt de algemene belangen van bijna 700.000 studenten aan universiteiten en hogescholen; op de site staan ook veel gestelde vragen met antwoorden

STUDEREN IN HET BUITENLAND/TUSSENJAAR

- [bachelorsportal.com/countries](https://www.bachelorsportal.com/countries) → Engelstalige website met informatie over bachelor en masterstudies in bijna alle landen van de wereld
- [bureaubuitenland.nl](https://www.bureaubuitenland.nl) → helpt je op weg als je op zoek bent naar een leuke en leerzame buitenlandervaring
- [beursopener.nl](https://www.beursopener.nl) → overzicht van allerlei buitenlandbeurzen, met verschillende zoekfilters
- europea.eu/youth/NL/volunteering/european-voluntary-service_nl → site over (gesubsidieerd) Europees vrijwilligerswerk
- [europass.nl](https://www.europass.nl) → Nationaal Europass Centrum voert in opdracht van de Europese Commissie een aantal kosteloze diensten uit op het gebied van werk, onderwijs en mobiliteit. Europass helpt om opleidingen en diploma's internationaal vergelijkbaar te maken, zodat je in het buitenland aan anderen kunt laten zien wat je kunt en wat je geleerd hebt
- [fulbright.nl/programmas/csp.html](https://www.fulbright.nl/programmas/csp.html) → informatie over studeren in de VS als tussenjaar
- [go-europe.nl](https://www.go-europe.nl) → informatie over studeren, werken en vrijwilligerswerk in Europa
- [go-europe.nl/vrijwilligerswerk/wat-is-vrijwilligerswerk](https://www.go-europe.nl/vrijwilligerswerk/wat-is-vrijwilligerswerk) → ga direct naar vrijwilligerswerk in het buitenland

Stijn de Vries

Ineens wist ik het. Ik moest journalist worden.

Tijdens een voorlichtingsavond in het derde leerjaar kreeg ik presentaties van verschillende hbo-opleidingen op m'n school. Ik weet nog dat ik totaal geen zin had om op mijn vrije dinsdagavond naar school te gaan. Maar die avond bleek achteraf mijn toekomst te hebben bepaald. Leerlingen konden zich inschrijven voor een aantal presentaties door deze vooraf online aan te klikken. Ik klikte naast een presentatie van de Hogere Hotelschool (dat was jarenlang mijn droom) per ongeluk (ja, echt!) een presentatie van de opleiding Journalistiek aan. En dat terwijl ik niet eens wist wat de taken van een journalist waren. Ik dacht zeker te weten dat ik de Hogere Hotelschool wilde volgen om daarna in New York te gaan werken als hotelmanager.

Tot ik, samen met mijn moeder, aanwezig was bij de presentatie over de opleiding Journalistiek. Er ging een heel andere wereld voor me open. Van schrijven tot fotograferen en televisie maken, de studie had alles waar ik in geïnteresseerd was. Ik was meteen om. Achteraf gezien vond ik, als kind al, schrijven en lezen fantastisch. Jaren later was ik geobsedeerd door televisieprogramma's en fotografie. Maar ik dacht dat het lastig zou zijn om in de mediawereld terecht te komen. Op die voorlichtingsavond zag ik dat daar een makkelijke weg naartoe leidt: de opleiding Journalistiek.

Na die avond besloot ik open dagen te bezoeken en vanuit Twente hé-le-maal naar Utrecht te rijden. Online zag ik dat een aantal van de grootste journalisten van de School voor Journalistiek in Utrecht kwam, dus de keuze was snel gemaakt. Nu, vier jaar later, schrijf ik dit een week voor mijn afstuderen. Ik ben bijna 'officieel' journalist en kan niet wachten om de tofste televisie, foto's en artikelen te mogen maken voor m'n geld. Ik werk momenteel al in de media (als fotograaf en schrijver voor onder andere LINDA.) en heb van mijn dromen werkelijkheid gemaakt.

Een tip voor jou: doe een studiekeuzetest, vraag in je omgeving wat voor studie zij bij jou vinden passen en aarzel niet om je dromen te volgen, wat ze ook zijn. Doe wat je leuk vindt. Dan zul je nooit spijt krijgen.

Stijn de Vries behaalde in 2016 zijn havodiploma aan het Canisius te Almelo met het profiel Cultuur & Maatschappij. Onlangs rondde hij zijn opleiding Journalistiek aan de Hogeschool Utrecht af.

- o
- o tussenjaarkenniscentrum.nl → alles over een tussenjaar, inclusief workshops om je ouders te voorzien van de nodige informatie.
- o ustudy.eu → organisatie die alles weet over studeren in de VS
- o wilweg.nl → portalsite voor mensen die naar het buitenland willen, met veel links naar relevante sites

Bij hoofdstuk 2

AANMELDEN, HOE WERKT DAT?

- o boswell-beta.nl → instituut dat cursussen verzorgt om deficiënties in bètavakken weg te werken, voorbereiding op de voortentamens van de CCVX
- o ccvx.nl → site van de gezamenlijke commissies die voortentamens in de bètavakken organiseren waarmee deficiënties kunnen worden weggewerkt
- o [DigiD.nl](https://digid.nl) → op deze site kan je je digitale identiteit aanvragen
- o duo.nl → hier vind je alle informatie over aanmelden, studiefinanciering, studenten OV, afmelden, enz.
- o www.keuzegids.nl → hier vind je de KeuzeSpecial Biomedisch met een schat aan informatie over opleidingen en beroepen in de medische en biomedische richting
- o mijnduo.nl → de plek op de site van DUO waar je alles kunt regelen m.b.t. studiefinanciering, studentenreisproduct etc.
- o onderwijs.vlaanderen.be/studenten → informatie over studeren in het hoger onderwijs in Vlaanderen
- o studielink.nl → via deze site kun je je aanmelden voor hbo en wo-opleidingen
- o toelatingsexamenartstandarts.be → alle informatie over het toelatingsexamen voor arts of tandarts in België. Wie slaagt en gunstig gerangschikt is, mag starten met de opleiding geneeskunde of tandheelkunde
- o [Wismon.nl](https://wismon.nl) → instituut dat o.a. cursussen verzorgt om deficiënties in bètavakken weg te werken, voorbereiding op de voortentamens van de CCVX

Bij hoofdstuk 3

STUDEREN, HOE BETAAL JE DAT?

- o belastingdienst.nl → hier regel je o.a. zorgtoeslag en huurtoeslag
- o beursopener.nl → overzicht van allerlei buitenlandbeurzen, met verschillende zoekfilters
- o [DigiD.nl](https://digid.nl) → hier vraag je je DigiD aan, nodig om je in te kunnen schrijven voor een opleiding via Studielink
- o duo.nl → hier vind je alle informatie over aanmelden, studiefinanciering, studenten OV, afmelden, enz.
- o facebook.com/StudiefinancieringHogerOnderwijs → facebookpagina met informatie over studiefinanciering
- o financieelstudieplan.nl → site van NIBUD over o.a. de

kosten van studeren

- ov-chipkaart.nl → hier bestel je je ov-chipkaart, nodig om gebruik te kunnen maken van het studentenreisproduct
- pricewise.nl/geld-lenen/studielening → alles wat studenten moeten weten over studiefinanciering, zowel via DUO als elders
- studeermeteenplan.nl → alles wat je moet weten voordat je gaat studeren (site van de overheid)

Bij hoofdstuk 4

STOPPEN, OVERSTAPPEN OF DOORGAAN?

- duo.nl/particulier/opleiding-stoppen-of-wijzigen/index.jsp → hier vind je informatie als je wil stoppen met je studie, van studie wil veranderen en een master gaat doen
- joho.org/nl → site met informatie die je als jongere ooit nodig zult hebben (inclusief samenvattingen voor je studie!)
- mijnduo.nl → de plek op de site van DUO waar je (ook) moet melden dat je stopt of overstapt of iets anders gaat doen

Stress en bevlogenheid bij hbo-studenten

Wat kan je doen om (studie)stress tegen te gaan? Tips van studenten:

BLIJF POSITIEF

Als je van tevoren al denkt dat je iets niet kan, dan ga je je best niet meer doen en is de kans groter dat iets je niet lukt.

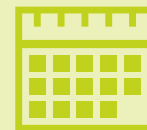
BEGIN OP TIJD

Doe niet alles last minute. Bereid je goed voor, begin op tijd met studeren en het maken van opdrachten. Zo vermijd je herkansingen.

VRAAG OM HULP

Trek op tijd aan de bel als je hulp nodig hebt. Het kan helpen om te praten met medestudenten, een slb-er, een decaan of een studentenpsycholoog.

MAAK EEN PLANNING

Een planning maken is belangrijk. Het overzicht van een planning geeft rust. Je hoeft je er niet stipt aan te houden; je kan hem gaandeweg aanpassen.

BELOON JEZELF

Beloon jezelf na hard werken.

STEL VRAGEN

Wees niet bang om vragen te stellen.

WERK DOELGERICHT

Houdt het einddoel waarvoor je studeert voor ogen.

HEB EEN UITLAATKLEP

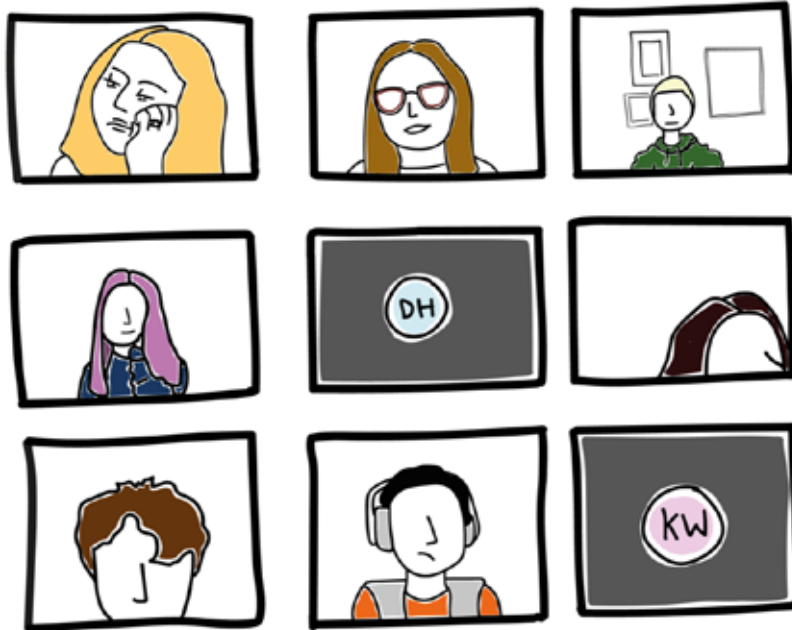
Zoek een uitlaatklep voor jezelf.

2020

*Op welke plek horen we
Waar gaan we naar toe
Met herinneringen in onze zakken
Als een virus in ons bloed*

*Hopelijk wetend
Dat elke weg ons verder brengen zal
Naar daar
Wat de toekomst is*

Gijs Radix
vwo-5, Atheneum
College Hageveld, Heemstede

www.vvsl.nl | decazine@vvsl.nl